

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható

XL. évfolyam

209 szám.

Főszerkesztő.

Szele Béla dr.

Péntek

1934. évi szeptember 14

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 68 lej. — Postai kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — A külföldre: negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztő 83.

MA: LÁSSUK NAGYKÁROLYT!

Kisebbségi szerződések alkonya

Irta: Hegedüs Nándor

Azt írja a Temps, hogy a lengyelországi német kisebbségek körében nagy nyugtalanság amiatt, hogy a Népszövetség nem fogadja el a lengyel javaslatot, amely azt kívánja, hogy a kisebbségi védelem kötelezettségét terjesszék ki minden államra és ha a javaslatot elutasítják, akkor Lengyelország is feloldottának érzi majd magát ez alól a kötelezettség alól és visszahívja azokat az intézkedéseket, amiket a német kisebbség Lengyelországban eddig élvezett.

Másfél év óta jósolják be komoly kisebbségi politikusok és jogászok, hogy a hitlerista fajelmélet és vele kapcsolatos üldözések vissza fognak hatni hovatovább Európa összes kisebbségeire és ennek szomorú következményeit a német kisebbségek is érezni fogják. Mi is a mi szerény szavunkkal többször igyekeztünk rávilágítani arra, hogy az állami totalitás elmélete és a fajgyűlölet rendszeresítése milyen csapásokat tarthat még a kisebbségek rovására. Szinte meg lehetett volna jósolni azt is, hogy Lengyelország lesz az első, amely megragadja Németország tulhajtott államszuverénitási és mindenhatósági elméletét és érvényesíteni igyekszik valamely formában azt a régi lengyel óhaját, hogy Lengyelország szabaduljon a nemzetközi kötelezettség alól, amelyet 1919-ben a békekonferencián rákényszerítettek. Tudni kell ugyanis, hogy Lengyelország volt az első, amelyet a békekonferencia arra szorított, hogy írja alá a kisebbségi egyezményt, mert addig a „big five” az öt nagyhatalom nem volt hajlandó aláírni vele a versaillesi szerződést sem, annak a dokumentálásánál, hogy a versaillesi béke és a kisebbségi védelem szervesen összefüggnek egymással. A híres Clemenceau-levél is, amelyet a tudomány a kisebbségi szerződések értelmezéseként fog fel, Paderevskyhez, az akkori lengyel miniszterelnökhez szökött. Azóta azonban Lengyelország nagyon megnőtt és még nagyobbak tartja magát, mint amilyen a valóságban. Lengyelország nagyhatalmi ábrándokban utazik és nagyhatalom szeretne hivatalosan is lenni. A hitlerizmus óta különösen szívesedtek a lengyel államok és a lengyel külügyi politika azzal lenyegelt Franciaországot, hogy német orientációt vesz fel. Beck lengyel külügyminiszter valósággal egyenlő félként tárgyalott most is Barthou urral. A kisebbségvédelem általánosításának újabb követelésével Lengyelország azt akarta, hogy vagy szálljanak le a többi nagyhatalmak is arra a nivóra, mit Lengyelország számára jelent a szuverénitási nagyozolás szempontjából a kisebbségi egyezmény, vagy pedig Lengyelország önmaga fogja saját számára ezt a megkötöttséget érvénytelennek kijelenteni.

Mondanunk sem kell, hogy amilyen igaza van Lengyelországnak abban, hogy a nemzetközi kisebbségi védelmet általánosítani kell, éppen annyira felbőszítő vakmerőség, ha ennek elmaradásából jogot merít arra, hogy suthadobja a kisebbségi egyezményt, amely Lengyelország állami feltámadásának egyik alappillére, amint ezt a lengyel kisebbségi szerződés bevezető fejezete hangsúlyozza is. De számítani kell, hogy ez azért meg fog történni. Nem fogja felmondani a szerződést, hanem egyszerűen nem vesz róla tudomást és nem veti ma-

Szuronyrohamok, utcai harcok

Teljesen elfajult az amerikai nagy sztrájkmozgalom

Newyork, szeptember 13.

Amint előre lehetett látni, a szövőgyárosok ellenállása, amellyel nemcsak hogy visszautasítottak minden tárgyalást a sztrájkbalépést félmilliónyi takács vezetőivel, hanem kihívóan üzemben tartották a szövődéket sztrájkőrök igénybevételeivel, — az óriási tömegmozgalmat kétségbeesett és erőszakos fellépésekre ragadtatta. A sztrájkolók elkecserekedése kedden, amikor a sztrájkbizottság döntőbíráskodásra vonatkozó ajánlatának első határideje lejárt, tetőfokára jutott. Rhode Islandban és Massachusetts államban, ahol a sztrájkolók tömegeihez újabb 3 ezer szövőmunkás csatlakozott, kedden véres összeütközések zajlottak le a karhatalom és a sztrájkolók között, akik a munka abbahagyására akarták kényszeríteni a sztrájkőröket s evégből több üzemet megrohantak.

A Rhode Island-beli Saylesville-ben a szövőgyár előtt kedden délután 14 ezer

főnyi sztrájkoló verődött össze, hogy kiérszokolja az üzem beszüntetését. A hatalmas tömeg nekizudult a gyárkapunak, az udvarból azonban a gyárigazgatóság által felfogadott detektívek revolvertüzzel fogadták. Közben 250 főnyi katonaság is elősietett, hogy a tömeget visszaszorítsa. A sztrájkolók és a sztrájkőröket védelemző karhatalom között heves tüzharc keletkezett, amely a késő éjszakai órákig tartott kisebb-nagyobb megszakításokkal. A katonai csapatok csak szuronyrohammal tudták a sztrájkolók tömegét szétverni. A gyár előtt végbement harcoknak 7 halottja és 60 sebesültje volt. Az elesettek közül kettő szövőnök. A rendőrség 50 sztrájkolót letartóztatott. A hatóságok a városban kihirdették az ostromállapotot.

Central-Hall városban a sztrájkolók megszállták a szövőgyár közelében levő temetőt, hogy onnan akadályozzák meg a sztrájkőröknek a munkába való menekülését. Amikor a katonaság ki akarta verni

őket a temetőből, a sarkok mögött valóságos közáport zúdítottak a karhatalomra. Adáz harc folyt le s a katonaság és rendőrség csak könnyfakasztó gázbombák felhasználásával tudta szétütni a temetőből a sztrájkolókat, akik ezután az utcákon sorra kidöntötték a villanypóznákat és sötétbe borították a várost. Fényszórókat kellett előhozni a harc befejezésére. A sebesültek száma olyan nagy volt, hogy külön köztöbzhelyet kellett felállítani az első segélynyújtásra.

Az északkarolinai Richpoint-ban a kiküldött katonaság szuronyrohammal verte vissza a sztrájkőröket és a közelharcban számos sztrájkolót súlyosan megsebesített. Kanneapolisban a sztrájkőrök megrohanta a lepedőgyárat és egyidőre kizavarta annak udvaráról a katonai karhatalmat. Itt is vérontásra került a sor s a csapatok csak nagy nehezen szabadtették fel az üzemet. A pennsylvániai Lancasterben több ezer főnyi sztrájkoló-

gát alá többit. Ha a Népszövetség ele kerül egy Lengyelország-ellenes panasz, akkor nem is felel rá. Elvégre nem kell egy nemzetközi szerződést fel is mondan, hogy az érvénytelen legyen. Delcasé állapította meg már negyven évvel ezelőtt, hogy a Szent Szövetséget még most sem mondotta fel senki, még sincs érvényben. A kisebbségek azonban feszült figyelemmel fogják lesni, vajjon ez olyan simán fog-e menni, ahogy azt a lengyel nacionalista Słahla elképzei? Vajjon Európa eléggé süllyedt már oda, hogy a hatalmak saját alkotásait szégyellik, mint valami zabigyermekeket és eltűrik az új külpolitikai konstelláció kedvéért, hogy a háború egyik vívmánya, amit ők vívmánynak kurtoltak ki és amiről azt állították, hogy a béke megővására hivatott: a kisebbségi védelem ilyen gyászos véget érjen? És ha már a Szent Szövetségre gondolunk, akkor elevenítsük fel Sándor cár szavait, aki Talleyrandnak azt mondta, hogy: Európa megegyezése: a jog. A kisebbségi egyezmény Európa megegyezéséből született. A nagyhatalmak a maguk akaratából csináltak jogot az egész békekonferencián keresztül. Az erő és a győzelem akaratát joggá avatták. Am jó, de akkor lehetséges-e, hogy ennek a jognak legfontosabb kódexe bukjon el 15 év múlva csak azért, mert Európa megegyezése most mást kíván, mert Lengyelország kideríti, hogy Európa megegyezésébe ő is beletartozik, már pedig ő nem egyezett bele semmibe, hanem csak ráparancsoltak és most már elég erősnek érzi magát arra, hogy a parancs-egyezmények közül azt, amelyiket magára már akkor is sértőnek tartott, megtagadja.

Senki nem kérdezi a világsajtóban sem, ahol a lengyel akcióról olyan sokat fecsegnek most, hogy a világ kisebbségeivel mi lesz? És senki sem felel a né-

met kisebbségek sorában arra, hogy miként lehetne mégis megakadályozni, hogy a helyzet ide fajuljon. Mert egész bizonyos, hogy a németországi fajgyűlölet rendszere nélkül Lengyelország nem léte volna bele az aktualitás örvényébe a kisebbségi egyezmény általánosítását, ami eddig szép és igaz teoretikus követelmény volt, de komolyan senki sem akarta átvenni a valóságba, annál is inkább, mert hiszen tudvalevő, hogy már a békekonferencián Amerika és Anglia hiusították meg, hogy a kisebbségi védelem belekerüljön magába a Népszövetség alapokmányába, minthogy ezek az államok főleg a gyarmatok változatos népei miatt ilyen obligót nem vállaltak. Mióta Hunter Miller közzétette The Drafting of the Covenant emlékiratait a Népszövetségi paktum keletkezéséről, mindenki tudja, hogy milyen izgalmak előzték meg azt, hogy a kisebbségi védelem kimaradt a Népszövetségi paktumból. Nem Európa kisebbségei miatt történt ez, hanem az angol-szász birodalmak tarka népei miatt és jelszava volt ennek az irányzatnak Robert Cecil híres kijelentése, hogy „Egy libériai néger nem egyenlő egy európai civilizált emberrel”. Németország szerencsétlen politikája, amely faji alapon gyakorolja a jogosztogatást, adott bátorságot Lengyelországnak erre a lépésre, amelynek kiszámíthatatlan konzekvenciái elé a kisebbségek jogos aggodalommal tekintenek. Felmerül a kérdés: vajjon az aggodalmon kívül, amely a lengyelországi német kisebbséget most eltűnt, nem volna-e éppen a német kisebbségnek szinte önvédelmi kötelessége, hogy más uton is igyekezzék elhárítani azt a csapást, hogy Lengyelország most már nyíltan semmibevegye a kisebbségi egyezményt, mert hiszen tulságosan eddig sem respektálta. Nem lehetne-e odahatniok a német ki-

sebbségeknek Németországban, hogy megváltozzék az a faji politika, amely az európai kisebbségi életbe a csóvát belehajította és újból felgyújtotta a nemzeti önzésnek és a tulhajtott állami szuverénitáshoz a tüzet, amiről a békekonferencia azt hitte, hogy a kisebbségi egyezménnyel eloltott, vagy legalább is a pernye gyengeségére nyomott le. Hin kívánság ez, érezzük, de ebbe is bele kell kapaszkodni, amikor olyan veszély fenyeget, mint a kisebbségi egyezmények teljes bukása. Tekintettel pedig arra az udvarlásra, amit a német külpolitika is pazarol most Lengyelországra, számítania kell a sziléziai német kisebbségeknek arra, hogy az ő speciális védelmükre hozott genfi lengyel-német egyezmény is meg fog ezel az új irányzattal bukni s Német ország nem fogja a lengyel-német nemzetiszocialista barátságot kockáztatni a genfi egyezmény kedvéért.

Valószínűnek tartjuk, hogy a Népszövetség jelenlegi ülészaka felismervén a veszélyt, amely azzal járna, ha elutasítják a lengyel javaslatot, a régi taktikához fog folyamodni s megint eltolja a lengyel indítvány érdemi tárgyalását. De ez már aligha fog használni. A Népszövetségnek olyan erőlyesen kellene itt fellépnie, amire alig lehet számítani. Napirendre kellene tűzni a németországi fajvédő politikát is az egész terjedelmében, hogy Lengyelországnak meg legyen az az elégtétele, hogy Németországtól, amely szintén kötelezte magát ünnepélyes ígért formájában (ha a kisebbségi szerződést nem is kellett aláírnia) arra, hogy a területén lakó kisebbségeket a jog-egyenlőség szellemében fogja kezelni. — Számonkérjük a németországi faji üldözéseket és jogtöréseket. Mivel azonban ezt nem lehet remélni: valóban szívzorongva leshetjük a kisebbségi szerződések további sorsát.

tömeg meg akarta szállani a Stehl-selyemgyárat, amely Amerika egyik legnagyobb szövőipari üzeme. Itt a rendőrség szórta szét a támadó sztrájkolókat, akik közül hatan halálos sebesüléseket szenvedtek.

Több más városban is annyira elszántságot léptek fel a sztrájkolók, hogy a hatóságok nemzetőrségnek nevezett katonai csapatokkal erősítették meg a rendőrséget.

Tekintettel a helyzet elmérgesedésére, a szövőipari szakszervezeti szövetség sztrájkbizottsága közölte a hatóságok vezetőivel, hogy szerdától kezdve nem vál-

lal semmiféle felelősséget az elkeseredés kirobbanásaiért és a vérontásokért annak az öt államnak a területén, ahol katonaságot vezényeltek ki a rendőrség megerősítésére. A sztrájkbizottság a további eseményekért a munkaadókat és a hatóságokat teszi felelőssé, mert a munka erőszakolásával és a sztrájktilorók karhatalmi védelmével mintegy tudatosan ingerlik a sztrájkoló munkások tömegeit, amelyek mielőbb dülőre akarják vinni a küzdelmet, miután a szakszervezetek anyagi erői a másfélévi sztrájk hullám folyamán kimerültek.

Az újszerű összetételű

„FLOREAL“ NAPFÉNY-PUDER

kiváló fényvédő-képességénél fogva és a Floreal 1-es számú arc-krémmel használva, az arcnak üde, fiatalos külsőt kölcsönöz és megóvjaa a nap káros hatásától. A 2-es számú Floreal-krém elmulasztja szeplőjét és észrevétlenül új arcbőrt varázsol.

Puder ára dobozonként 30-60-90 lej
Krémek ára téglékenként 40 lej

Képviselet: Drogueria Centrala Pap Károly Oradea, Gul. Reg. Ferdinand II.

Az „iskolaépítő“ Angelescu hamarosan új harci melléknevet szerez magának

Egész Erdélyben elkezdődött a kisebbségi iskolák erőszakos elnéptelenítése

Kolozsváron az egyik középiskolánál 50 felterjesztett diák közül 45-öt, a másik iskolánál 90 közül kilencvenet kifogásolt a minisztérium — A szászok kolozsvári elemi iskolájuk bezűntetésén gondolkoznak a dühöngő névelmezés miatt

A Székelyföldön valósággal halmozzák az iskolaiügyi sérelmeket

Kolozsvár, szeptember 13.

A kisebbségi felekezeti iskoláknak minden őszel keserves kulturharcot kellett folytatniok, hogy tanulóikat megtarthassák, új növendékeket irhassanak be s fennmaradásukat biztosíthassák. Minden őszel előállott az a kegyetlenül gunyos helyzet, hogy a kisebbségi tanítóknak, tanároknak, szűlőknek kellett pédeniök a törvényes intézkedéseket, nekik kellett az állami iskolai tanítók, igazgatók, tanfelügyelők és kerületi főigazgatóktól követelni, hogy a törvényeket az állam tekintélyének az érdekében is tiszteletben kell tartani.

A közoktatásügyi törvényeket! Azokat a törvényeket, amelyeket Angelescu annak idején nyilván csak a külföld szemébe való porhintés kedvéért szavaztatott meg.

Most már nem fontos a külföld.

Ebben az évben, úgy látszik, végső ro-

hamra indul az iskolaiügyi politika a kisebbségi felekezeti oktatás ellen. Talán fölösleges is minden további fejtegetés: az alábbi jelentések eléggé mutatják, hogy mi folyik már és mi készül még. A hitleri Németország példát és elméletet nyújtott arra, hogy hogyan kell elnyomni, megfojtani, felőrlöni egy kisebbségi népet.

KOLOZSVÁRON KASZÁLT A NÉVELEMZÉS

A szabad iskolaválasztási jog nagyobb dicsőségére ebben az évben a közoktatásügyi minisztérium úgy intézkedett, hogy az ellenőrzésre kiküldött tanügyi felügyelők a kisebbségi középiskolákba beiratkozott és kifogásolt tanulók névsorait terjesszék fel Bukarestbe. A nevek elemzését már ezek a kiküldött „inspektörök“ megkezdték, a régi, már ismert módszerek szerint.

A minisztérium aztán betetőzte ezt a

munkát. Kolozsvárról érkezett jelentések szerint

példátlán kegyetlenséggel üldözi ki a tanulókat a kisebbségi iskolákból, nyilvánvalóan azzal a céllal, hogy megölje így magukat az iskolákat is.

Az egyik kolozsvári középiskola 50 felterjesztett neve közül csak ötöt ismert el a minisztérium. Negyvenöt diákot az állami középiskolába, vagy a német iskolákba utalt át. Még rosszabbul járt az a híres kolozsvári katolikus leány-középiskola, amelynek 90 felterjesztett növendéke közül egyetlenegy sem ismert el magyarnak a minisztérium.

Érdekes és egyben jellemző, hogy a kolozsvári szász elemi iskola növendékei közül is annyit kifogásolt a minisztérium, hogy az iskola igazgatósága az intézet működésének megsűntetésén gondolkodik. Nincs elég növendéke, nem érdemes tartani az iskolát.

kolai igazgató kinevezte önmagát tanügyi elnörknek. Maga elő idézte Csiksomortán, Csobottfalva és Csiksomlyó felekezeti iskolai tanítóit. Bekérte a beiratási naplókat is. Aztán piros ceruzát vett a kezébe s a csomortáni naplóból kihuzott 13 nevet, a csiksomlyóiól tizenkettőt. Szerinte ugyanis a Szőcs, Bakó és Baczoni családok románok. Neki ez a meggyőződése és kész. Aztán kimondotta azt is, hogy azoknak a gyermekei, akik közösségi tanácsosi, vagy iskolaszéki tisztet viselnek, csak állami iskolába írhatók be. Csobottfalván még egy tételt csatolt az első kettőhöz: Gecző István gazda három gyermeke nem írható be a felekezeti iskolába, mert Gecző István megsértette őt, tiszteletlenül viselkedett vele szemben. Állami iskolába a Gecző-gyermekekkel. Ime tehát: az állami iskola, mint deportálási hely. Büntetésből kerülnek oda a gyermekek. És valóban: a székelyek kezdik büntetésnek tekinteni az állami iskolákat. A román állami iskolákat a magyar felekezeti iskolákkal szemben. Nyilván ez is egyik eszköze annak, hogy beláttassák a székelyekkel: vérképletük azonos a románokéval.

Tomoei Constantin elképesztő diktátoroskodásával szemben nem érvényesült semmiféle tiltakozás. Kijelentette, hogy ő hatalom a saját körzetében, döntése ellen csak az Istenhez lehet fellebbezni, az Isten pedig, az eddigi tapasztalatok szerint, nem foglalkozik ilyen kis iskolai ügyekkel. Az érdekelt tanítók és egyházközségek így a magyar párthoz fordultak. Hátha tehet valamit. Hátha!

S végül még egy szerény virágocská. A törvény határozottan kimondja, hogy a beiratásoknál követelt szűlői nyilatkozatokra nem kell bélyeg. A törvény azonban, ó jaj, nagyon messze van a székelyektől, az állami iskolai igazgatók pedig nagyon közel. Az állami iskolai igazgatók követelték a bélyegyet, 25 lejest, minden nyilatkozatra. A beiratkozások befejezésekor aztán jött is — sok panasza s tiltakozásra — miniszteri rendelkezés, amely utasította az iskolaiigazgatókat, hogy tartsák magukat a törvényhez s ne követeljenek bélyegeket.

BRASSÓBAN LATES UR VOLT A HADVEZÉR

Brassó, szeptember 13.

A keserűséggel folyó kulturháború legújabb jelentései Brassóból kíváncsoknak a közvélemény elé.

Brassóban egy Lates nevű tanügyi inspektör buzgólkodott a felekezeti iskoláknál, hogy minél több magyar szűlőtől származó gyermeket kényszerítsen át a román iskolába, ahol nem állhat fenn az a veszély, hogy magyarul írni-olvasni megtanulhatnak. Lates inspektör ur, akinek nevét jó adag rosszakarattal, illetve az ő politikai módszereivel akár elszékeltesíteni is lehetne, minden iskolában akad olyan „elveszett román gyermekekre“, akiknek szűlei nemzedékekre visszamenőleg magyarnemzetiségűek és vallásra nézve reformátusok, evangélikusok, unitáriusok, vagy római katolikusok.

Ékes tanügyi virágcsokor a „székelyföldi paradicsomból“

Csikszereda, szeptember 13.

A legnevezetesebb román kultúregyesület, az Astra egyik házitudósa kisütötte, hogy a székelyek vérképlete a románokéval azonos. Ez után a „tudományos“ megállapítás után, ugyebár, magától értetődő igazsággént lehetne elfogadni a kormány hivatalos lapjának, a Viitorulnak a megállapítását, amely szerint a „Székelyföldön paradicsomi állapotok vannak“. Ha a székelyek vérségileg románok, igazán megérdemlik a mai fajelméleti erkölcsi világrend szerint, hogy paradicsomi állapotokban részesítse őket a fajelmélet összes megdöbbentő tételeit ténylegesen érvényesítő kormány.

Csak hogy: a fajelméleti tételeket úgy érvényesítik a Székelyföldön, hogy az a székelyeknek egyáltalában nem tetszik. A székelyek törvénytisztelő nép voltak mindig s most napról-napra a törvénytelen erőszakoskodások halmozását látják. Rájuk nézve az a dicső fajelmélet nem kedvezést, hanem egyetlen gyötrelést jelent, ez a gyötrelés pedig sehogyan se alkalmas arra, hogy érzelmileg is igazolni próbálják az Astra házitudósának elméleti megállapításait. Bizony, ha a román hatóságok, a kormány és a csendőroők így viselkednek továbbra is a székelyekkel szemben, aligha lesz kedvük ezeknek a székelyeknek bármikor is elhinni, hogy ők is román származásúak.

Ősz van, az iskolaév kezdete, tehát a tanügyi erőszakoskodások, törvénytelenkedések időszerűek. Egy kis hamarjában összeszedett csokort alább mutatunk be azokból a „paradicsomi“ virágokból, amelyekre a Viitorul gondolt akkor, amikor a fönt említett cikket közölte.

Angelescu közoktatásügyi miniszter rendeletet küldött a csikszeredai római katolikus gimnázium igazgatóságának. E rendelet meg-

tiltja a gimnáziumnak azt, hogy Szilágy, Bihar, Szatmár és Máramaros megyékből sváb eredetű szűlőktől származó római katolikus gyermekeket felvegyen a tanulók közé. A közoktatásügyi minisztérium nyilván attól tart, hogy Csikszeredában el székely-románosítják a derék sváb fiukat. E félelmében teljesen megfélekedezik a törvényről, amely szerint Romániában szabad iskolaválasztási jog van. Hát van?

ISKOLAFOGLALÁS — CSENDŐROÖKKEL

Még érdekesebb, a csokor közepébe illő „virág“ a csikszentmártoni katolikus elemi iskolai épület erőszakos elfoglalása. Egészen röviden ez történt: A katolikus egyházközség udvarias akart lenni és ezért egyik tantermét átengedte használatra a községben felállított állami iskolának. Nem számított arra, hogy evés közben jön meg az étvágy. Az étvágy pedig nem maradt el. Gheorghes Joan állami iskolai igazgató már a tavasszal lépéseket tett az iskola végleges elvétele érdekében. Kisütötte, hogy az építéshez annak idején, 85 évvel ezelőtt, a politikai község is hozzájárult valami pénzbeli segéllyel. A község tanácsa azonban józanabb és okosabb volt, mint a buzgó igazgató tanító. Ugy határozott, hogy a mennyiben a tanítónak valami keresnivalója van az iskolán, perelje be a római katolikus egyházat, mert törvényes döntés nélkül még sem lehet elfoglalni egy iskolát. Nem lehet? Dehogynis nem lehet, ha az állami iskolai igazgató akar valamit. Most, az iskolai év megnyitásával kapcsolatban, előbb a községi bíróval kísérletezett: jegyzőkönyvet fogalmazott az iskola átvételéről s alá akarta írtni a bíróval. A bíró azonban, Ince István, nem állott kötélnék. Erre szombaton jelentkezett az

egyházközség kántoránál s azzal az ürüggyel, hogy a neki átengedett teremben dolga van, elkérte a kulcsokat. Hétfőn reggel aztán elképedve látta a falu, hogy a román tanító csendőroöket visz az iskolába, az eddigi felírást lekapartatja és új táblát akaszt az iskolára, hogy az most már állami iskola. Tódor László plébános nyomban a helyszínre sietett, mihelyt értesült a dologról. Felelősségre vonta az igazgatót. Gheorghes Jon azonban nem ijedt meg. Csendőroök voltak mellette és a csendőroök neki engedelmessétek. Az egyik meg is lökdöste az „okvetetlenkedő magyar papot“. Nyilván nem értesült még arról, hogy az Astrában elhangzott megállapítás szerint annak a papnak a vérképlete is azonos a románok vérképletével. Gheorghes azután kijelentette, hogy „a mai napon az iskolát birtokba vette az állam és csendőroökkel távolítottja el az egyházi embereket, ha be mernek hatolni az iskolaépületbe“.

Az egyházközség vezetősége természetesen nem vette tudomásul szó nélkül ezt a törvénytelen és erőszakos foglalást. Feljelentést tett a csikszeredai ügyészségen s egyben kérte, hogy azonnal helyezték vissza jogos tulajdonába, hiszen különben nem tudja megkezdni az iskolai tanításokat. Az ügyhöz tartozik az is, hogy a csikszentsimoni egyházközség panaszára ugy a prefektus, mint a tanfelügyelő kijelentették: nem adtak parancsot az iskolaiigazgatónak a foglalásra. Valóban, még csak az hiányzik a paradicsomi állapotokhoz, hogy a prefektus és a tanfelügyelő adjanak ki ilyen rendeleteket!

AZ ÁLLAMI ISKOLA, MINT DEPORTÁLÁSI HELY

Egy másik illatos „paradicsomi“ virágcsal: Tomoei Constantin csiksomlyói állami is-

Miért áll 30 millió amerikai orsó?

Rooseveltnak, illetőleg agytrösztjének megszabása államszocialisták ujjáépítési programja, a NIRA (National Industrial Recovery Act), ismét súlyos megpróbáltatáson megy át a szövőipari általános sztrájkjal. Újból kockán forog a nagy terv egész sorsa, az egész vakmerő elgondolás: kiegyensúlyozni a tőke és munka ellentétes érdekeit, kibékíteni a kecskét a káposztával úgy, hogy a kecske is jóllakjék, a káposzta is megmaradjon. Az amerikai hiperkapitalizmus nem hagyja egykönnyen kordába szedni magát, bármennyire bizonygatják is neki az agytröszt emberei, hogy saját megmentése érdekében való eddigi korlátlan hatalmának, túltengésének és kilengéseinek a megrendszabályozása. Hja, a nagyívű ember nehéz meggyőzni a mértékletesség érényéről, mégha kimutatják is, hogy a kockosság magát az életét veszélyezteti.

Az amerikai szövőgyárosok, akiknek a Cotton Textile Institute a munkaadói szervezetük, az utóbbi időben már türehtelenül fittyet hánytak annak a munkakódexnek, amelyet a szövőiparra nézve Johnson tábornok, azaz az agytröszt, a Kék Sas jegyében, a NIRA keretében kidolgozott. Nem voltak hajlandók megadni munkásaiknak a kódexben megállapított minimális béreket, vagy ha megadták, úgy ezek ellenében megengedhetetlenül gyorsabb munkatempót diktáltak, mint amint az előírt munkaviszonyok megállapítottak. Ezenfelül pedig fűtyültek a NIRA-törvényhozás 7. a. szakaszára, amely szociálpolitikai szempontból a legfontosabb, amennyiben kimondja, hogy a munkaadóknak nem szabad korlátozniuk, vagy bármilyen módon befolyásolniuk munkásaikat a gazdasági szervezkedés és bizalmi emberek megválasztása terén s hogy, egyetlen munkakeresőre sem gyakorolhatnak kényszert amiatt, mert valamelyik szakszervezethez tartozik. Mi több, a NIRA-nak ez a paragrafusa megadta a szakszervezeteknek azt a jogot, hogy a hozzájuk tartozó munkások nevében kollektív szerződéseket köthessenek. Nos, a szövőipari munkaadók, akár a többi gyárosok nagyrésze, mindent elkövettek, hogy üzemek munkáit távolítsák a szakszervezetektől, s mindazokat, akik beléptek a szakszervezetbe s kitartottak szervezkedési joguk mellett, különféle ürügyekkel elbocsátották.

Elsősorban a szakszervezettség el nem ismerése robbantotta ki most a szövőipari munkásság általános sztrájkját is, amelyhez, — amint a napi jelentésekből kitűnik —, az érdekelteknek több mint a fele csatlakozott, körülbelül 700 ezer munkából közel 500 ezer. A sztrájkot szombaton mult egy hete mondta ki az United Textile Workers Union, az egyesült szövőipari munkások országos szakszervezete, valójában azonban csak kedden egy hete vette kezdetét, tehát most már tíz napja tart egyre elkeseredettebb hévvel. A munkaadók makacsa napról-napra mérgebbé válik. Magatartásuk egyenesen kihívó: nem zárták be például gyáraikat s a sztrájk ellenére is tovább dolgoztak a sztrájktrórkkel, ami egyre sürűbb összeütközésekhez és a hangulat elkeseredéséhez vezet. Rádásul tegnap fűltek hozzá a munkások a szövőipari kódex rendelkezésének arra az ajánlatára, hogy vegyék igénybe a Roosevelt elnök által összeállított háromtagú döntőbírói közvetítést s kölcsönösen mindkét fél vesse alá magát a döntőbírói határozatainak. Ez mutatja, hogy a szövőgyárosok most sem akarnak a NIRA-féle munkakódex alapjára helyezkedni s hogy tulajdonképpen nem csupán munkásaikkal, hanem a kormánnyal is felvették a harcot. A szövőipari munkások ugyanis igazában a Roosevelt-program vonatkozó intézkedéseinek törekszenek sztrájkjukkal érvényt szerezni.

Elutasító magatartásukat a munkaadók azáltal indokolják, hogy a sztrájk törvénytelen, mert a munkások a szövőipari kódex rendelkezéseinek részbeni módosítását célozzák, minthogy azokon túlmenő követeléseket is támasztanak. Ebben a tekintetben a gyárosok főleg arra a követelésre utalnak, amely szerint a szövőipari szakszervezet a munkahétnak a jelenlegi 40 órától 34-re való megrovidítését is igényli, a bérek leszállítása nélkül. Igaz, hogy ez a sztrájk-követelés tulajdonképpen a kódexen, de lényegében csak inkább taktikai jellegű. A munkások nem ragaszkodnak okvetlenül hozzá s nyilván csak azért vetették fel, hogy legyen mit engedni a tárgyalások során. A sztrájk tulajdonképpeni célja a szakszervezet és a bizalmi férfiak elismertetése, a szervezkedésük miatt elbocsátott munkások visszavétele, a NIRA-törvényhozás érvényre juttatása. Ennélfogva a kormánynak akarva-akaratlanul is támogatnia kell, hiszen végső fokán saját ujjáépítési programjának a megvalósítását vonalában folyik.

A most zajló szövőipari sztrájknak a jelentősége jóval felülmúlja az összes előbbi harcokét, amelyek a NIRA égisze alatt mentek végbe. Ebből a szempontból jellemző, hogy a gondolkodás óvatos, konzervatív és mindig a

Dunai Locarnoról is tárgyalnak Genfben

Barthou és Aloisi, valamint Schuschnigg és Benes tanácskozásaira való tekintettel csak csütörtökön ül össze a kisanant állandó tanácsa, hogy állást foglaljon a Dunamedence problémájának olasz-francia megoldási terve ügyében

Serényen előkészítik a Szovjetszövetség felvételének ceremóniáját

Genf, szeptember 13

A Népszövetség köréinek tegnap nyugodt volt a hangulata: miután a Szovjetszövetség felvételének a kérdése elvben már elintéztést nyert, most a további fejleményekre való várakozás uralja a kedélyeket. A népszövetségi tanács tagjai és a szovjetmegbízottak között serényen folynak a tárgyalások a meghívás és felvétel formáinak és külsőségeinek, szóval a rendezés megállapítására vonatkozólag. A keddi este tartott tanácsülés után — amint az angol Reuter-ügynökség jelenti — már át is nyújtották a szovjetmegbízottaknak azt a jegyzék-tervezetet, amellyel a Népszövetség tanácsa ünnepelesen felhívja a Szovjetszövetséget a genfi világbékeintézménybe való belépésre. Litvinov megteszi észrevételeit a jegyzék szövegével kapcsolatban s egyben eljuttatja a Népszövetség vezető-körének a meghívóra adandó válasz fogalmazványát is előzetes jóváhagyás végett. Beavattak egy hisziki, hogy az eljárás és ceremónia részleteinek a kidolgozása néhány napot vesz igénybe s csak a hét végén kerül sor a felvétel formális lejátszására.

Francia-olasz-osztrák-cseh tárgyalások a Dunamedence kérdéseiről

Eközben a figyelem főként Barthou és Aloisi olasz fűdelegátus esti megbeszélésére összpontosult, amelynek tárgya a Szovjetszövetség belépésének és a saarvidéki népszavazás problémájának a kérdésen kívül leginkább az osztrák ügy volt, szoros kapcsolatban a Dunamedence kérdéseinek rendezésével. A tanácskozást megelőzőleg Aloisi báró hosszas tárgyalást folytatott Berger-Waldeneck osztrák külügyminiszterrel, míg Schuschnigg kancellár Germain Martin francia külügyminiszterrel tárgyalt az 1923-beli osztrák népszövetségi kölcsön konvertálásáról.

Ugy tudják, hogy ezzel összefüggésben Schuschnigg Aloisi báró segítségével új 200 millió schillinges népszövetségi kölcsön folyósítását igyekszik kieszközölni. Az osztrák kölcsönkérését Olaszország erősen támogatja a népszövetségi tanácsban.

Ezenkívül kiváltképpen arról volt szó jóértesültek szerint, hogy a kisanant-államok közül elsőnek Csehszlovákia

csatlakozik a római hármass gazdasági egyezményhez s ebben a kérdésben Schuschnigg máris megkezdte a közvetlen megbeszéléseket Benes csehszlovák külügyminiszterrel. Tekintettel erre, a kisanant állandó tanácsának az ülése, amelyet eredetileg keddre terveztek, csak csütörtökön este kezdik meg, amikor Benes már abban a helyzetben lesz, hogy behatóan tájékoztassa kollégáit arról az olasz-francia megoldási tervről, melynek alapján a Dunamedence problémáját a római egyezmény alapján a kisanant bevonásával próbálják megoldani.

Londoni politikai és diplomáciai körökben ezzel összefüggésben úgy tudják, hogy az olasz-francia tárgyalások sulypontja mindinkább a Dunamedence ügyére helyeződik át. Azok a híresztelések különben, amelyek szerint a francia-olasz egyezkedés előterében most már a dunai Locarno, vagy a dunamenti államok gazdaságpolitikai megegyezése állna, Prágából indultak ki. Benes állítólag felajánlotta Mussolininek szolgálatait, ha Olaszország lemond a magyar revíziós igények támogatásáról.

A temesvári revíziós bizottság döntése szerint:

50 elbocsátott nagyváradai városi tisztviselőt azonnali hatállyal vissza kell helyezni állásaikba

Nagyvárad, szeptember 13

Ismeretes a nagyváradai városi tanácsnak az az általános megdöbbenést keltett határozata, amely szerint nemrégiben 174 városi munkást és tisztviselőt bocsátott el törvénytelenül a város szolgálatából.

Az elbocsátott nagyváradai városi alkalmazottak jogorvoslással éltek és a Temesvárt működő revíziós bizottságtól kérték jogtalanul eett sérelmeik rendezését.

A temesvári revíziós bizottság, mely az ügyet dr. Ianculescu elnök vezetése alatt tárgyalta, szerdán délelőtt tízenként órákor hirdette ki döntését az elbocsátott alkalmazottak ügyében, akiket dr. Soós István ügyvéd, a nagyváradai magyar párt alelnöke képviselt.

A nagyfontosságú határozat szerint a nagyváradai tanácsnak elbocsátó határozata jogtalan volt, állásukból csak azok a közalkalmazottak bocsáthatók el, akiket 1924 óta illegálisan neveztek ki.

A döntés értelmében ötven tisztviselőt és munkást kell visszahelyezni.

A revíziós bizottság tagjai Haben táblabíró és Panck referens voltak.

Elég volt az interimárokból

Szatmármegyében rövidesen megejtik a községi választásokat

Szatmár, szeptember 13.

Tibil Joan dr. ügyvéd, a liberális párt szatmármegyei tagozatának elnöke hazaérkezett Bukarestből és közérdekű nyilatkozatot adott. Kijelentette, hogy a belügyminiszter akarata szerint Szatmármegyében, tekintet nélkül a magyarokkal

megalkuvás felé hajló szakszervezeti tanács, amely megtagadott minden közösséget a szatmármegyei tagozatának elnöke hazaérkezett Bukarestből és közérdekű nyilatkozatot adott. Kijelentette, hogy a belügyminiszter akarata szerint Szatmármegyében, tekintet nélkül a magyarokkal

folyó egyezkedésekre, rövidesen kitűzik a községi választásokat. Valószínű, hogy az erre vonatkozó rendelet már a jövő hét folyamán megjelenik.

Tekintettel arra, hogy a kinevezett időközi-bizottságok mindenütt csak zavart okoztak, Tibil Joan tagozati elnök híre osztatlan örömet keltett a megyében.

mindenható uralma ellen s legalább egyelőre a Roosevelt és az agytröszt elgondolásait valóra akarja váltani, elővé akarja tenni a papírmakát.

Ez a körülmény már egymagában is döntő jeleget ad a szövőipari sztrájknak, amelynek fontossága viszont még jobban kidomborodik, ha tekintetbe vesszük, hogy az USA textilipara nem kevesebb, mint harminc millió orsóval dolgozik, havonta átlag félmillió bálát gyapotot dolgoz fel, ami 45 százaléka a világ egész gyapotfogyasztásának. Az Unió egyik legnagyobb iparága foglal állást és dönt a Roosevelt-politika sorsa fölött. Ha a munkaadók, a keményfejű nagytőkés-gyárosok győznek, ugyan csupán a munkásság szenved vereséget, hanem a NIRA is és a nagy ujjáépítési program fölött, amelyet eddig is csak alig lehetett érvényesíteni, el lehet mondani a grász-

Fényesen sikerült a nagyenyedi gyümölcs- és terménykiállítás

Nagyenyed, szeptember 13.

A Nagyenyedi Református Nőszövetség ezidén is megrendezte szokásos őszi kiállítását, mely az enyedi gazdák és háziasszonyok szorgalmas munkájának eredményét mutatta be.

Minden gyümölcstermelő olyan hibátlan és rendkívüli nagyságu gyümölcseket szerepelt, hogy nem is lehet közöttük egykönnyen sorrendet megállapítani. Ennek a kiállításnak anyaga messzire felülmúlja a tavalyi sepsiszentgyörgyi vagy kolozsvári kiállításokét és ékes bizonyossága annak, hogy az enyedi alma első helyen állhat Erdélyben, kitűnő talaja és szakszerű kezelés miatt.

Aki eljátszotta a Gyurkovics-lányok főszerepét, az nem utazhatik Magyarországra

Csiksztereda, szeptember 13.

Kajcsa Rózsika csikszteredai, feltűnően szép leány, édesanyja kíséretében magyarországi rokonai látogatására akart menni. Köztudomás szerint az állambiztonsági hivatalnak is véleményezni kell a kérvényt. A csikszteredai járási őrmesterhez fordultak. Itt legnagyobb megdöbbenésükre azzal utasították vissza az irásokat, hogy Kajcsa Rózsika nem hagyhatja el az országot, mert a római katolikus leányegyletnek a tagja s e minőségében eljátszotta a „Gyurkovics-lányok” című operett címszerepét. A „Jólértesült” csendőrszemében nem megbízható állampolgár az, aki egy országosan engedélyezett magyar szindarab szerepében színre lép. A hatalmi túltengésben szenvedő őrmester ellen felettesenél panasszal éltek. Hogy eredményes lesz-e a panasz — ki tud arra feleletet adni?

beszédet. Ha a Roosevelt-kormány által elképzelt államszocializmus ez az óriási munkásharc sem képes diadalra vinni, akkor valóban megmarad annak, aminek eleinte is mutatkozott: utópiának, megvalósíthatatlan fából-vaskarikának. S igazolódni fog az a feltevés, hogy a kapitalizmus nem lehet megjavítani magát, ha megpróbálják beoltani a szocializmus szürkeálmával.

A pártatlan méretű amerikai szövősztrájk kiemelte megmutatja, milyen további életlehetőségei vannak a Roosevelt-politikanak. Ezért figyelemmel kell kísérni az egész világközvéleménynek, hiszen a NIRA-t majdnem mindenütt annak az egyedüli orvosszernek tűntették fel, amely alkalmas a kapitalizmus megfiatalítására és észretérítésére. Most kiderül, hogy tényleg alkalmas-e?

KÖRÖSI SANDOR

**2 hónapig körülbelül
2 X naponta**

.....leiert egy tökéletes fogápolást végezhet. Mert Nivea fogpaszta-lágy, könnyen habzó, egészen csodás ízű - ápolja fogait, egyúttal kiméli azokat és lehetővé teszi tisztává és üdévé teszi. Csak elsőrangú nyersanyagok...
Beiersdorf & Co. S. A. R., Brásó

Lei 22.-

A trónörökös meglátogatta Petrozsényt és vidékét

Déva, szeptember 13

Mihály nagyvajda kedden reggel kilenc órakor érkezett Petrozsényba a retyezáti Gurazlátáról, ahol vasárnap óta tartózkodott kíséretével. A kíséret tagjai között Tatarescu miniszterelnök és dr. Miokul Romulus vármegyei prefektus is szerepeltek.

Petrozsényban virágos tribün várta a trónörökös, ahol a város nevében dr. Moga János polgármester üdvözölte a vendégeket. A beszéd után a kirándulók a Bányatársaság kaszinójában tea várta.

Tea után a társaság autón ment át Petrillára, ahol a bányákat tekintette meg, majd Lupénybe vonultak át, ahol a trónörökös az István-bányába szállt alá. A trónörökös és kísérete éjszaka Petrozsényban halt meg, ahonnan szerdán délután folytatva kirándulását Tatarescu miniszterelnök Gorj megyében levő Pojana nevű birtoka felé.

Súlyos gyanúkok szólnak amellett, hogy:

Merénylők pusztították el az amerikai luxushajót

A Morro Castle katasztrófájának megdöbbentő új részletei

Newyork, szeptember 13.

A legsötétebb bűnüggyé kezd dagadni a Morro Castle katasztrófája. Egyre bizonyosabbá válik, hogy felgyújtották a hajót.

A mentés körül viszont a hajószemélyzetnek olyan hallatlan hanyagsága és lelkiismeretlensége állapítható meg, amelytől alig ismer a hajózás története. Az amerikai közvélemény az újságok útján a legnagyobb felháborodással követeli a bűnösség megállapítását és a példás büntetést.

A vizsgálat, amely egyszerre három helyen — a szerencsétlenség színhelyén, Havannában és a newyorki tengerészeti bíróság előtt folyik — a következő kérdéseket igyekszik tisztázni:

1. Merénylet történt-e? Ha igen, kik a tettesek?

2. A hajó tisztikara és legénysége elkövetett-e mindent a tűz elfojtására és az utasok megmentésére? Ha nem, kik a felelősök?

Az eddigi nyomozás alapján megállapítható: valószínű, hogy a ragyogó uszópalota merényletnek esett áldozatul.

Az USA titkosrendőrsége egész detektív-sereget mozgósított, akik annyit máris megállapítottak, hogy a havannai kikötőben a hajó indulásakor két ismeretlen utas lopózott fel és elhelyezkedett az utasok között. Ez a két

férfi lenne a gyújtogatónak?

A havannai hatóságok nyomozása azonban az irányba fordult, hogy a merényletet két kubai forradalmár követte el, akiknek nyomában is vannak.

A havannai rendőrség a repülőgépen odaérkezett amerikai detektívekkel együtt most a hajó indulásának pontos körülményeit tisztázza és azt kutatják, hogy a két titkos utas azonos-e a gyanúsított forradalmárral?

A merénylet gyanúját erősíti az a fenygetés is, melyet néhány nappal a Morro Castle pusztulása előtt a „Newyork-Havanna Repülőársaság” kapott.

A forradalmárok bejelentették, hogy egyik utasszállító gépet felrobbantják.

Ujra kigyulladt a Santa Rica

A „Santa Rica” gőzös — amelyen tűz támadt, de idejében elfojtották, újra kigyulladt. Megállapították, hogy

a legénység közé szélsőséges elemek keveredtek és lázadást szítottak.

Mindezeknek alapján a vizsgálat teljes lendülete a merénylet gyanúja felé fordult.

A tengerészeti hatóságok szünet nélkül folytatják a megmentettek kihallgatását.

425 ember — utasok és legénység — menekült meg a tűzhaláltól. Ezek most sorra felvonulnak a bizottság előtt. Vallomásokból a fejtelenségnek és pániknak megrendítően szörnyű képe tárul fel.

Worms parancsnok csak nagyon későre lármáztatta fel a hajót, mert nem akart pánikot. Amikor az utasokat felköltötték, akkor már késő volt.

A hajó lobogva lángolt. A hatalmas vihar fülsiketítő zúgása és recsegő-ropogó égi faalkatrészek pokoli lármája miatt nem hallatszottak a parancsszavak sem. Mindenki fejvesztetten szaladgált.

A legénység csak sajátmagával törődő elképesztő könnyelműségére világít rá az egyik segédmérnök vallomása.

— Kabinomban mélyen aludtam, mikor a vészjel felébresztett. Ekkor már irtózatosszerű zúgás volt a fedélzeten. Beugrottam egy mentőcsónakba.

Rajtam kívül huszonnyolc matróz és a hajószemélyzethez tartozó egyén volt a csónakban és — két utas...

Hoover tengerészeti felügyelő kérdéseire kiderült, hogy erre a matrózokkal tuzsufolt csónakra

nem engedték felszállni a hullámok közt vergődő embereket és hideg vérrel nézték, mint vesznek a tengerbe, vagy mint válnak a cápák martalékául.

A legénység nem az utasokkal törődött, hanem a maga életének megmentésére használták fel a mentőberendezést!

Pills, newyorki orvos is arról tett vallomást, hogy őket sem költötte fel senki. Felesége a beszúrózó füstre ébredt fel. A fedélzeten egyik tiszt kijelentette, hogy a mentőcsónakokba nem szabad beszállni, mert nem kapott még parancsot.

Az orvos és felesége erre gondolkodás

nélkül a tengerbe ugrott. Egyik mentőhajó vette fel őket.

Egyik gépkezelő azt állította vallomásaiban, hogy több nő, az 5. számú mentőcsónakba segített. Csodálatosképpen, mikor a mentőhajóval találkozott, egyedül a gépkezelőt találták a csónakban.

AZ ELSŐ LETARTÓZTATOTT ALLEGNA, A MÁSODIK RÁDIÓTISZT

Allegnat gyanús vallomása miatt vették őrizetbe. A rádiótiszt, mint a többi vallomás összevetéséből kiderült, számos fontos körülményt hallgatott el. Egyébként kijelentette, hogy szolgálatot teljesített, semmit sem vett észre a tüzből, parancsot nem kapott a segélyjelek leadására. A füstre és a lángra lett figyelmes és akkor saját elhatározásából megkezdte az SOS-jelek leadását.

Vallomását Roger első rádiótiszt is megerősíti. Roger szerint is csak nagyon későn kaptak parancsot a

segélyjelek leadására.

A newyerseyi parti rádióállomás felvételkészülékének szallagján is megállapították, hogy

a tűz kitörése után körülbelül egy órával fogták fel az első SOS-jeleket.

Rendkívül érdekes vád merült fel Worms kapitány ellen, aki Wilmott parancsnok váratlan halála után átvette a hajó vezetését.

Worms több utas vallomása szerint agyonlőtt egy matrózt.

Egyik utas azt állítja, hogy szemtanúja volt az esetnek.

Worms revolverével rálőtt egy matrózra, aki fosztogatni kezdte a kabinokat. A golyó a tengerész szemén hatolt a fejbe és nyomban pégzett vele.

Egy másik utas szerint Worms azért használta revolverét, mert a matróz megtagadta az engedelmességet.

A kapitányt erre vonatkozólag még nem tudták kihallgatni, mert súlyos ideglázban fekszik.

Bűnvádi feljelentést tettek Kolozsvár egyik alpolgármestere ellen

Egy régi harc meglepően új fordulata

Kolozsvár, szeptember 18.

Anca Cornel dr., kolozsvári ügyvéd rendkívül érdekes feljelentést adott be Kolozsvár egyik alpolgármestere, Botez Nicolae ellen. A feljelentés hivatalos hatalommal való visszaélés és személyes szabadság megsértésével vádolja a polgármestert s ezen a címen kéri az ügyészségtől a bűnvádi eljárás megindítását.

Anca Cornel dr. Turós István autótulajdonos és Andrei György gépkocsivezető nevében lépett föl az alpolgármester ellen. Turós még 1927-ben engedélyt kapott arra, hogy gépkocsijával rendszeres személyszállító járatot állítson be a város területén. Ezt az engedélyt 1931-ben a város visszavonta, de Turós perelt és a pert megnyerte. Azóta újra csak rendszeresen járatta gépkocsiját.

Néhány nappal ezelőtt aztán Botez alpolgármester rendeletére rendőrök jelentek meg az utasokkal telt kocsinál s a kocsi vezetőjét, valamint a jegyszedő kisasszonyt letartóztatták. Hat órán keresztül volt a két ártatlan

ember rendőri őrizet alatt. Akkor aztán megjelent az alpolgármester s elkobozta a járatási engedélyt azon a címen, hogy a kocsi alváza nem felel meg az előírásoknak.

Emiatt a nyilvánvalóan erőszakos és törvénytelen fellépés miatt kapott most bűnvádi feljelentést az alpolgármesteri cím mellé. Jogszkönyvekben nagy érdeklődéssel várják az ügy fejleményeit.

Egy angol katonai attasé Moszkvában

London, szeptember 13.

Az angol kormány a moszkvai angol követség mellé katonai attasét nevezett ki, Skai-f ezredes személyében. Erre, hogy 1917, tehát a cári rendszer bukása óta, Skai-f ezredes lesz az első katonai attasé az orosz fővárosban.

A hadgyakorlat szerint:

Háboru esetén Angliát is el lehet pusztítani

Prága, szeptember 13

Gamelin tábornok francia vezérkari főnök, több vezérkari tiszt kíséretében szeptember 17-én Prágába érkezik, hogy résztvegyen a 17-étől 23-ig tartó nagy cseh hadgyakorlatokon.

Londoni jelentések szerint, az angliai őszi hadgyakorlatok is megkezdődtek Anglia keleti partvidékén.

A hadgyakorlatok elképzelt célja az volt, hogy Angliát, egy Dánia-Nord nevű képzelet állam támadásától megvédjék. A gyakorlatok során Nord-Dániának sikerült hatalmas légi és tengeri haderők védelme alatt a zangol partokra egy teljes gyalogos hadsereget szállítani, tüzéséggel és műszaki csapatokkal. A képzelet ellenség teljesen megsemmisítette Anglia összes repülőgépeit és csapatait visszaszorította a parttól. A hadgyakorlatok eddigi megállapítása tehát: Anglia, háborús támadás esetén elfoglalható és elpusztítható. A teendő tehát? A további fegyverkezés!

— Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feltoldása, hát- és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József” keserűviz, kisebb adagokban elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt.

El akarták rabolni a kanadai miniszterelnököt

Ottawa, szeptember 13

A kanadai rendőrség összeesküvést leplezett le, amelynek az volt a célja, hogy Bennett miniszterelnököt a genfi népszövegügyi ülészekről való visszatérése alkalmával elrabolják és nagyszemű váltságdíjat csikarjanak ki érte. A rendőrség az összeesküvők közül többet elfogott.

A bukaresti halotthamvasztó legújabb jelentése

Bukarest, szeptember 13.

A bukaresti „Cenuşa” társaság intézetében, augusztus hónap folyamán, a következőket hamvasztották el: Carol Meitzler 62 éves mérnök, Rachel Löbel 69 éves, Gheorghe Elefteriu 70 éves, Gheorghe Siebrecht 58 éves mérnök, David Bochori 78 éves, Ana Budisteanu 77 éves, Samoilă Milk 63 éves orvos, Elena Pop 16 éves, Vasile Ivanciu 54 éves, Marica Murghilas 1 éves, Ioan Mihăilescu 45 éves, Tanase Zaharie 42 éves, Victoria Grădinaru 2 éves, Bucur Ghiță 43 éves, Carol Canea 70 éves, Păuna Marin 42 éves, Jean Teodorescu 41 éves, Florica Georgescu 8 éves, Păuna Soare 61 éves, Andrei Tanasof 33 éves, Anghel Militaru 50 éves, Pavel Ducev 31 éves, Vasile Vasileoiu 66 éves, Stoian P. Ilie 58 éves, Tina Constantinescu 80 éves, Anton Nicolae 42 éves, Radu Nicolae 27 éves, Nicolae Pop 32 éves, Suzana Etres 57 éves.

A halotthamvasztó társaság új tagjai: Blum Adalbert, Sidonie Blum, Goldenthal Michel, Bernstein Solomon.

A társaság ezután újlag felhívja a nagyközönség figyelmét arra, hogy a halotthamvasztó intézet, vállásra való tekintet nélkül áll mindenkinél a rendelkezésére, azoknak is, akik nem voltak tagjai az intézetnek, de akiknek hozzátartozói a halottjukat ebben a kegyeletteljes, szép végtisztességben akarják részesíteni.

A halotthamvasztás nem vallásellenes, nem politikai állásfoglalás, hanem szükségesség.

HIREK

„Ábel Amerikában”

A magyar nyelvterület olvasóközönségének nem volt és talán sokáig nem is lesz még egy ilyen kedves költött alakja, mint Ábel, a kis székely pásztortípus, aki a „rengetegben” indult el életútjára s aztán Tamási Áron vezetéssel mellett megjárta már a „társadalmat” is. És valóban, Ábel megérdemli azt a nagy szeretet és ragaszkodást, amellyel alakját itt Erdélyben, aztán Magyarországon, Csehszlovákia és Jugoszlávia magyar lakta területein körül fogják. Údább, színesebb és bájosabb alak nem született még meg magyar író fejében és szívében. Mélyebb és bölsebb alak sem és magyarabb alak sem, abban az értelemben használva ezt a magyar szót, ahogyan azt a magyar irodalomban és a magyar közéletben mindig használni is kellett volna. Ábel Lúdas Matyinak egyenes leszármazású testvére, de mert sokkal később született és a magyar idők teljében született, a magyar paraszti fufangot, egészséget és igazságérzést sokkal szívesebben, példázatosabban és szívbemarkolóbban eleveníti meg s Tamási Áron költői erejének a szárnyán a játszi humort, a megható szivregzéseket és a megdöbbentő józan életvalóságokat olyan művészi magasságba lendíti, ahol ritkán fordultak meg még népi, vagy éppen népies alakokkal dolgozó íróművészek.

A B. L. olvasóközönsége abban a kivételes szerencsében részesült, hogy Ábel regényének két első részét, „Ábel a rengetegben”-t és „Ábel a társadalomban”-t első kézből magától az írótól kaphatta a lap naponként megjelent hasábjain. Ez a két regény aztán könyv alakban is megjelent Erdélyben és Magyarországon is külön-külön s ma már ott tart, hogy filmre kívánják a film hozzáértői. Ábel nagy és dicsőséges utat tett meg azóta, hogy a B. L. hasábjain keresztül a nyilvánosságra lépett, de lám, nem lesz hűtlen hozzánk most sem, amikor regényes életéretének harmadik szakaszáról, amerikai útjáról akar beszámolni. Az első két könyvet követi a harmadik: „Ábel Amerikában” s ennek a könyvnek az első közlési jogát ugyancsak nekünk juttatta Ábel gazdája vagy inkább megteremtője, a kitűnő író, Tamási Áron.

Ábel életéretének a harmadik részét szeptember második felében kezdjük közzéadni a B. L. Nyomatékosan felhívjuk erre az irodalombarátok és olvasóközönségünk figyelmét. Ábel újbóli jelentkezése irodalmi esemény és társadalmi esemény is a mi életünkben. Jól esik róla írni, jól esik rá a figyelmet sokszor felhívni. Ez nem reklám, nem kelletés, hanem a tiszta és becsületos örövendezés megnyilatkozása.

— Szabó Béni kérelme. Az érdekelt intézmények vezetőségének, tagjainak, valamint képviselői választóimnak tisztelettel hozom ezúton is szíves tudomásukra, hogy a mai naptól kezdve, 1935 február 1-ig, teljes szabadságot vagyok kénytelenül igénybe venni. Ugyanis, ezen idő alatt teljesen szücs-üzemem rendelkezésre kell állnom, hogy annak zavarlatlan menését, a velejáró közterheket, családom és munkásaim megélhetését a következő őszig biztosítani tudjam. A nálam levő és halasztást nem tűrő ügyek további intézéséről gondoskodtam. Ugyanígy a fenti idő alatt netalán napirendre kerülő kisipari jellegű törvények tárgyalásaival kapcsolatos teendőimet is ellátom. Fentiek szíves és megértő tudomásul vételét ismételtén kérve, vagyok teljes tisztelettel: Szabó Béni képviselő.

— Két szász turista megmászta a gyilkos-tó Oltárkövet. Két brassói turista megmászta a Gyilkos-tó mellett égnék meredő Oltárkőnek nevezett sziklacsúcsot. A turistákai eredmény nem a csúcs magasságának, hanem a hegyképződés meredekségének és megközelíthetetleniségének a legyőzésével válik jelentőssé. A két turista névszerint Erwin Csáner és Johann Goldschmidt először mászták meg az utaltat és járhatatlan sziklát, amely mindössze 1774 méter magas. A turisták a hegycsúcs tetejére kitűzték a román trikolorat, amiért Mária anyakirálynő távirattal fejezte ki gratulációját és köszönetét.

Igazság, hajdani báloányom, gyermekkorom ábrándja, ifjúkorom szerelme, mi lett belőled? Ha kezembe veszek és közelebből szemléllek, megremülök. Fényed elapadt, színed meafakult s olyan ütött-kopott vagy, olyan földelt-földelt, olyan sokréti, sokszögű, sokféleképpen értelmezhető, mint a családság. Boldog az, aki még a régi öncsalással néz téged s azt hiszi, hogy csak egy igazság lehet. Én, aki már a tapasztalat s a tudás nagyítóüvegén át figyellek, tudom, hogy annyi igazság van, ahány ember. Akik nem így gondolkoznak, azok az igazság korlátolt, erőszakos, elszánt bajnokai. Ők támasztottak minden meddő vitát, minden hiu pörpört, minden gyikos háborút. Az ő igazságuk úgy húzódik végig a történelemben, mint az emberiség gyógyíthatatlan tébolya. Kitől is remélhetnénk igazságot? A természetől nem, mert az vagy minket nem ért, vagy mi nem értjük őt s gyakran úgy lát fölöttünk törvényt, hogy megöli kedveseinket és kioltja szemünk világát, ami a maga szempontjából lehet bölcs is, méltányos is, de a mi szempontunkból nem az. Embertársainktól se várhatunk semmit, mert ők valamennyien más és más igazságot ismernek, melyet érdekük, kedélyük, véruk festőanyagja színez. Az ő igazságuk nem a mi igazságunk. Én ezért sohasem is kérek számomra igazságot. A természetől haladékat kérek, egy kis közönyt, a fájdalom és kétségbeesés fegyverszünetét, embertársaimtól pedig elnézést és irgalmat. (k.)

A Giornale d'Italia szenzációja:

Milotay új lapját a horogkereszt pénzeli

Az olasz lap leleplezése szerint a francia orientációt kell ellensúlyoznia az „Uj Magyarság”-nak

Budapest, szeptember 13.

A Nemzeti Újság mai számában közli a Giornale d'Italia budapesti tudósítójának azt a jelentését, hogy

Milotay István, aki kilépett a Magyar-ságtól és Uj Magyarság címen az elmúlt héten napilapot indított, a horogkeresztesek pénzén alapította meg új lapját és Berlinből a pénz fejében azt követelik tőle, hogy német orientációjú lapot csináljon és ellensúlyozza a francia orientációt.

A Nemzeti Újság ehhez a nagy feltűnést keltő hírhez azt a megjegyzést fűzi, hogy miután Milotay Istvánról van szó, aki mint a magyar parlament tagja, közéleti tényező is, az olasz lapnak bizonyítani kell állításait.

AZ ÖRÖKKÉ NYUGTALAN SPANYOLORSZÁGBÓL

Hírek szerint Samper spanyol miniszterelnök, a belpolitikai helyzet feszültségére való tekintettel, még a parlament összehívása előtt beadja lemondását.

— A tordai moziharca. Tordáról jelentik: Megemlékeztünk annakidején arról, hogy a református kultúrházban újonnan megnyílt — Bacila Viktor tulajdonát képező — második tordai mozi, a miniszteri és a mérnöki hivatal által is kiadott szabályszerű engedély dacára is, az első előadás után becsukatta és lepecsételtette a városi előjáróság. A kulturtermet nagy költséggel alakították át erre a célra, úgyhogy az ne csak a közönségnek legyen megfelelő, hanem hivatalosan se lehessen kifogásolható. A hivatalos bizottság jegyzőkönyvben erősítette meg, hogy az épület nem tűzveszélyes és az a célnak teljesen megfelel. Mégis a hivatalos akták között olyan értelmű szakvélemény is van, mely szerint az épület tűzveszélyes. Miként magyarázható meg ez az akta-átvedlés? Kinek állhat érdekében az, hogy a második mozi működését megakadályozza. Elvégre Torda huszezer lakosú város és így két mozinak a létalapja feltétlenül biztosítva lenne. A város, az állam és a közönség egyformán jól járna. Legfeljebb a városi mozi-bérlő bevételei csökkennének egy keveset. Ez azonban nem lehet a város szívére olyan nyíra, hogy ilyen utakat is igénybe vegyen. A második mozi bérlője nyíltan vádol, vádjai súlyosak és a kilitásba helyezett kártérítési per elvesztése érzékenyen megbillentene az amugy is ingadozó városi kassza mérlegét.

— Kolozsvári hírek. Tudósítónk jelenti: Kedden délután fél egy órakor a Ferenc József-ut és a Boldog-utca sarkán a város autója elütötte a 426. számú kerékpárt, amelyet Crisan Oluc vasúti műhelymunkás ült. A munkást, aki kulescent- és karesonttörést szenvedett, kórházi kezelés alá vették. — A Lehel-utca 12. szám alatt lakó Bottner Lajos nevű hölgyfodrász gyógyíthatatlan betegsége feletti bánatában marólgatót ivott. Az életunt fodrászt kórházba szállították és gyomormosást alkalmaztak rajta. Az orvosok szerint életben marad. — Kolozs megye főállatorvosi hivatala, arra való tekintettel, hogy a megye területén az utóbbi időben az állatokon veszettség tünetei mutatkoznak, kéthónapi időtartamra szigorú ebzárlatot rendelt el. A rendelet ellen vétőket 500 lejtől hathónapi fogházig terjedő büntetéssel sújtják.

— Itéletidő Brailában. Brailából jelentik: Braila felett a kedde virradó éjszaka folyamán rettenetes itéletidő tombolt. A vihar elszakította a láncairól és súlyosan megrongálta a „Corda” nevű aemélyszállító folyami gőzöst, azután több uszályhóval együtt kisodorta a hullámzó Duna közepére. A hajókat csak óriási megfeszített munka árán tudták visszavontatni a kikötőbe. A kár jelentős.

— Háromszékmegyei hírek. Az utóbbi napokban számos betörés történt. Háromszékmegye területén. Kozák Ádám és Kozák Dávid ozsdolai földbirtokosok házába betörték és a tettesek nagyobb összegű készpénzt és több rend ruhát magukkal vittek. A csendőrség a tettesek egyikét el is fogta Száva Gyula katonaszökevény személyében, akinél a lopott holmi egy részét meg is találták. — Özv. Bardocz Aronnétól Kovásznán, ismeretlen tettes 4000 lej értékű ruhanevet lopott. — Széplaki Róza uzoni magányosan élő öregasszonyt a napokban szintén kifizostották. — Terza Ferenc és kőújfalusi gazdától Hegedűs Ferenc és több cinkostársa az uzoni vásáron ellopt 5000 lej készpénzt. A nap-nap után előforduló betörések és lopások a lakosság körében komoly aggodalmat keltettek. A csendőrség széleskörű nyomozást indított a vakmerő fosztogatók kézrekerítésére. — A háromszékmegyei kisállattenyésztők egyesülete, október hó 14-én és 15-én nagyszabású kisállatkiállítást rendez. A kiállításra számos résztvevő jelentkezett már most az ország minden részéből. — A napokban jelentettük, hogy Mocsel János, rablási szándékkal, Sepsiszentgyörgy utcáján, fényes nappal megtámadott és ájultra vert egy 16 éves leányt. A támadó nem Mocsel János, hanem Moczek János volt, akit a rendőrség azonnal őrizetbe is vett.

— Önálló község lett Tusnádfürdő. Csikszederdől jelentik: Tusnádfürdő lakossága több alkalommal kérte a belügyminisztertől, hogy szakítsák el Tusnád községtől és nyilvánítsák független közigazgatási egységgé. Most aztán a hivatalos lap legutóbbi számában belügyminiszteri határozat jelent meg, miszerint a jövőben önálló község lesz a közkezdveltségnek örvendő, szépfekvésű fürdő.

ABLAK

FIGYELEM!

Tíz finom cigarettát ele-gáns csomagolásban 12 Lei A CIGARETTA NEVE?

UNIREA

12 lejért 10 UNIREA cigarettát kaphat szép dobozba csomagolva. AZ UNIREA CIGARETTÁK nikotinmentesítve vannak, azo-poka nélkülük, alakjuk nagy és elegáns. AZ UNIREA CIGARETTÁK megőrzik illatukat és egyesítik magukban a legfino-mabb cigaretták ízét és aro-máját, amellyel, hogy NIKOTINMENTES.

SZIVJON UNIREA CIGARETTÁT!!

★ Hetényi Géza: Az anyagcserebetegségek kór- és gyógytana. A Magyar Orvosi Könyvkiadó Társulat kiadványa 1933, 384 oldal. Bolti ára 720 lej. Szerző az anyagcsere élet-tana és kórtana általánosságban vett felsoro-lásán belül az egyes kérdéseket úgy tárgyalja, ahogy azt a világos érthetőség és az egyes kórképekkel kapcsolatos kérdések természete megkívánja. Átfogó, világos és bátor kritikai szemlélete külön értéke a könyvnek, amelynek legnagyobb fejezete a cukorbetegségekkel foglalkozik. Szerzőnek a cukorbetegséggel kapcsolatos kísérletei igen számottevőek és a külföldi iro-dalomban is méltánnyásra találtak. Az anyag-csere pathológiájában az elhízást, a soványsá-got, a közsérvényt is ismerteti. A kitűnő mű kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58. szám alatt, az ud-varban.

— Csikmegyei hírek. Magyar Antal gyergyóalfalusi munkanélküli iparost, kommunista tanok terjesztéséért a csendőrség őrizetbe vette. Magyar ta-gadja a terhére írott bűncselekményt. A letartóztatott iparost a csikszederdai ügyészségre kísérik. — Györgypál Dé-nes és Gegő János csikstapolcai gazdák feljelentést tettek a csendőrségen, hogy a község legelőjén tartózkodó lovakat ismeretlen tettesek ellopták. A csendőr-ség széleskörű nyomozást indított a ló-tolvajok kézrekerítésére. — Özevgy Ud-vari Istvánné csikszentkirályi lakos té-li takarmánnyal és gabonával telt csüre éjszaka kigyulladt. Mire az álmukból felvert szomszédok a faépület mentésére siettek, a csür porig leégett. A tűz oka ismeretlen. A csendőrség bevezette a nyomozást.

★ Elveszett. Barnafoltos vizsla (Caszio ne-vű) és barna dalkikutya (Burli nevű) elve-szett. Jutalom ellenében Adele Zay-utca 6. szám alatt visszakeretnek.

— A gyomorfájás, gyomornyomás, bésár-pangás, alhasi vérbőség, nagyfoku erjedés, rossz emésztés, fehér nyelvlepedék, kábultság, fulzugás, halvány arcszín, migrén, kedvetlen-ség a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által igen sok esetben hamarosan elmúlik. Az orvosi világ azért nyilatkozik a legnagyobb elismeréssel a magyar Ferenc Jó-zsef vízről, mert hatása izgékony bélrendszerű egyéneknek is megbízható és rendkívül enye.

— Érmelléki hírek. Tudósítónk jelen-ti: Szeptember 10-ike minden évben az a hivatalos nap, mikor az egész Érmellé-ken megkezdődik az általános szüret. Az idén is végig az egész Érmelléken szüre-telnek. A terméskilátások eleinte nagy-szerűnek ígérkeztek, de az utóbbi mosto-ha időjárás sokat ártott a szőlőnek, de a minőség így is elsőrangú lesz. A na-pokban rendezik meg a székelshidi pol-gárság a minden évben szokásos szüreti mulatságot is, amelyen az egész környék magyarsága részt szokott venni. — Vér-hasjárás, amely az idén feltűnő mó-do elterjedt, a hatóságok elővigyázatos-sága folytán szűnőfélben van, de még mindig számtalan vérhasban levő beteget kezelnek az orvosok.

— Francia hadihajó a konstancai ki-kötőben. Konstancából jelentik: A kon-stancai kikötőben kedden reggel megje-lent a francia haditengerészet egyik ha-dihajója. A hadihajó olajat és benzint vett fel a Földközi tengeren állomáso-zó francia flotta részére, azután elhagyta a kikötőt.

Szerencsés számok

Bukarest, szeptember 13.

Az Állami Osztálysorsjáték keddi hu-zásán a következő sorsjegyek nyertek na-gyobb összegeket: 150 ezer lejt nyert: 38242, Hatvanezer lejt nyert: 11.214, 4214, ötvenezer lejt nyert: 38242, negy-venezer lejt nyert: 60431, 22045, 47680, 20329, 30472. — Huszezer lejt nyert: 5645, 36.440, 40.658, 11.624, 45.409, 65110, 75056, 45040, 67353, 48484. Tizen-ötezer lejt nyert: 39858, 37117, 22156, 4269 Tizezer lejt nyertek a 62791, 58429, 68113, 32710, 23082, 54558, 56237, 20957. számú sorsjegyek.

Ledőlt szobrok

Három évvel ezelőtt Kossuth-szobor. Most a Kőlcsey-szobor.

Nincs már több szobor Nagykarolyban, amelyet le lehetne dönteni. Nem lesz több szoborrombolás. Ami volt, azt ledöntötték az „ismeretlen tettesek” (?), akik talán nem is olyan ismeretlenek, a „felelőtlen elemek” (?), akik talán nem is olyan felelőtlenek.

Csak persze, meg kellene keresni őket. Meg kellene keresni, hogy kinek fáj Kőlcsey kőbe vésett, finom, álmódzó arca? Vagy talán nem is az arc fáj, hanem a szellem, amelyet Kőlcsey Ferenc jelképezett?

A magyarság közadakozásából készült el ez a szobor. Kallós Ede mintázta meg. Gróf Károlyi István tizenötezer koronával járult hozzá a károlyiak adományához, azonkívül átengedett egy részt a Károlyi-kastély parkjából. Itt állították fel a szobrot 1896-ban, nagy és meleg ünnepek között.

1896. Azóta harmincnégy év telt el. Harmincnégy évig állott a szobor. Magyarak, románok szeme előtt állt. Harmincnégy évig senkinek sem sértette a szemét. És most, a harmincnégyedik esztendőben, a nekiszabadult uszítás és a féktelen gyűlölködés évében egyszerre lázítóvá lett a szobor, gyűlölt emlékké, veszedelmes látvánnyá, amelyet nem lehetett tovább tűrni, amelyet el kellett pusztítani, meg kellett csufolni.

A lefejezett Kőlcsey-szobornak szomorú jelentősége van.

A lefejezett szobor a kulturát és a művészetet szimbolizálja. A kulturát és művészetet, amelyet meg lehet csufolni, le lehet fejezni. De jaj annak a szellemnek, amely a kulturától és a művésztől irizdik, kulturát dönt és művészetet pusztít.

A szobor, amelyet ledöntöttek, csak márvány és bronz.

A szellem, amelyet le akartak dönteni, sokkal finomabb, de sokkal időállóbb anyagból van.

Csak a szobrot lehet ledönteni.

A szellemet soha.

És ezt meg kellett volna gondolnia azoknak a „felelőtlen elemeknek”, akik a fűtőcán, a rendőr-poszt közvetlen közelségében, csodálatos módon, észrevétlenül tudták elkövetni ezt a hosszú és fáradságos munkát igénylő merényletet, amely nemcsak a város magyarságát alázta és döbbséte meg, de meg kellett, hogy döbbsen minden józanul gondolkodó román kultúrára is.

Ó, vannak, sokan vannak a nagykarolyi románok között olyanok is, akik érzik ezt az igazságot és elítélik a brutális merényletet.

Vannak, sokan vannak, akik érzik az igazságot, csak nem mondják, mert borzalmas az igazság kimondása ott, ahol ugyanis tudják, csak meg akarnak feledkezni róla.

Hinni kell, hogy csak a szobrot fejezték le, magát az eszmét, nem.

Hinni kell, hogy a szoborromboló kezek egyszer elfáradnak és megenyhülten, pihenő ölelésben nyulnak majd azok felé, akiket most megcsufoltak és megtiportak.

Nehéz benne hinni, de mégis hinni kell, mert e hit nélkül, a lefejezett szobrok árnyékában csak kétségbeesett üvöltés szakadna ki a torkokból, holott nem sirni kell most és nem üvölni.

Dolgozni kell és élni.

Kulturát fejleszteni. Kőlcseynek és társainak ledöntött szobrát a szívekben kell újra és ledönthetetlenül felállítani.

Itt a vásár, ott a vásár — hol a vásár?

Évek óta ezen vitáznak a Kereskedő Társulatban. A zsidó kereskedők kérték a város vezetőségét, hogy zsidó ünnepeken helyezze át más napokra a károlyi vásárt. A város megteszi. Akkor jönnek a keresztény kereskedők és kérik, hogy helyezze vissza a vásárnapot. Így megy ez már évek óta.

Itt a vásár, ott a vásár — hol a vásár?

Az idén a város a három zsidó nagy ünnepre eső vásárt elhalasztotta. Ezt a határozatot még januárban hozták. Senki sem fellebbezte meg. Most egy néhány kereskedő kérvényt adott be a városhoz, hogy a vásárnapokat helyezze vissza. A város ezt is teljesítette. A zsidók megfellebbezték a határozatot és átírtak a Kereskedő Társulathoz, hogy szerezzenek érvényt a határozatnak, mert ellenkező esetben kilépnének a társulatról.

Ez itt a probléma. Itt a vásár, ott a vásár, — hol a vásár? A vásár, ahol alig árulnak valamit.

Nagykaroly szégyene:

A járásbírószág vezetőjének drámai hangú beadványa a járásbírószágot gyámolító alakulathoz

Minden városnak van egy szégyene, amelyet nem szívesen tereget ki az útjára. Nagykarolyban is van. Nagykaroly szégyene a járásbírószági épület, amelynek hitványabb karban lévő, hasonló célt szolgáló épület talán nincs még egy az egész országban.

De nemcsak az épülettel van baj, hanem a bányamóddal is, ahogy az igazságügyi minisztérium bánik ezzel az intézménnyel. Fát nem adnak, télen fűtetlen szobában dideregnek a károlyi járásbírószágon. Vacog a fél foga, amikor kihallgatják, vacog a bíró, amikor ítéletet mond, a jegyzőnek majdnem odafagy a keze a papírhoz és az ügyvédek téli kabátban mondják el perbeszédeiket. Irodai átalányt már régen nem kap a járásbírószág. A papirkereskedők egyetlen lejt sem hiteleznek, mert nem tudják megkapni a pénzüket. Sokszor nincs egyetlen ív papír sem a járásbírószágon. Mindehhez hozzájárul a lehetetlen állapotban lévő épület.

Minden járásbírószág mellett, igazságügyminiszteri rendeletre, működik egy

a járásbírószági épület

járásbírószágot gyámolító alakulat, az úgynevezett Eforia Judiciară, amelynek az a feladata, hogy gondoskodjék a járásbírószág szükségleteiről és az anyagi alapról, amelyből rendben lenet tartani a járásbírószág épületét. Nagykarolyban is van egy ilyen alakulat. Elnöke dr. Gera Alexandru vezető bíró, tagjai dr. Pop Kornél, a zilahi ügyvédi kamara megbízottja, dr. Darabanth István polgármester és dr. German Joan főszolgabíró.

Az alakulat elé a vezető bíró a következő drámai jelentést terjesztette:

— Jön a tél és nincs fánk. Rosszak az irodahelyiségek, az ajtók és az ablakok. Beesik a szobába az eső. Nyáron tarthatatlan a büz, az orruk alatt lévő ür szék miatt. Szégyene a városnak az a feljáró, amely a járásbírószághoz vezet. Irodaszereket már nem kapunk hitelbe, mert a régiekért évek óta tartozunk.

Ennél tömörebben és ennél megrázóbban senki sem festhette volna le egy közintézménynek, egy bíróságnak a helyzetét.

Nagykarolyi ablak

Sok minden hiányzik Nagykarolyban, de polgármesterben azután igazán tultermelés van. Három polgármester is van: dr. Darabanth Miklós, dr. Pop Juliu és Ossian Augustin. Három polgármester is van és még sincs, aki az aktákat aláírja és a polgármesteri teendőket ellátja. Darabanth dr. képviselője is a megyének. Sokszor van Bukarestben, nincs a hivatalban. A helyettese, dr. Pop Juliu, duzzog, mert nem ő lett a polgármester, de különben is Darabanth dr. megtiltotta, hogy az aktákat vele írassák alá, így Pop dr. csak akkor található a hivatalában, amikor a fizetését kell felvenni. Ossian tanár urnak pedig más foglalkozása is van. Sokszor senki sincs a hivatalban. Volt olyan eset is, hogy egy esküvő reggel nyolcra volt kilüszve, de csak tizenegyre került elő egy polgármester, aki összeadta a türelmetlen fiatal párt. Három polgármester, három fizetés. A város polgársága ezt nyugodt és ha valamilyen bizonyítványhoz akar jutni, hát három pár cipőt is elkoptathat, míg végre talál valakit a polgármesteri hivatalban, aki a bizonyítványát aláírja.

Beszél a tiszteletlől tántorgó nagykarolyi adófizető:

Nem bírjuk a terheket, agyon adminisztrálják a várost

Álljon elő Ön! Igen, Ön, tiszteletlől tántorgó nagykarolyi adóalany, akit általában soha, senki sem kérdez. Álljon elő és mondja el panaszát. Önnek a saját városában nincs beleszólási joga a város ügyeibe. Nem választanak, nem kérdezik meg, hogy meg van-e elégedve ezzel a rendszerrel és azokkal, akik városában kormányoznak.

Beszéljen Ön, szerény és alázatosra kopott adóalany. Hallgatom és írom:

— Uram, agyonadminisztrálnak bennünket. Nem bírjuk tovább! Három polgármesterünk van és annyi tisztviselőnk, hogy az egész város házi munkát napi két óra alatt elvégezhetnék. De nem lehet elfoglaltatni senkit. Mindenkinek érdemei vannak, sőt a város vezetősége még újabb pályázatot hirdet két íróni állásra. A pályázat ugyebár, csak forma. Az állás jövődől tulajdonosai már ki vannak szemelve. Protekciósok.

Új ügyészt is akarnak választani, holott a tisztviselői karban három ügyvéd is van, akik ezt a munkát megterhelhetik nélkül elvégezhetnék. De nekünk az nem jó. Így túl olcsó volna. Miért ne nyom-

junk még százezer lej terhet ennek a koldus városnak a nyakába. Csak nem bántjuk meg azzal az alpolgármestert, aki ügyvéd is, hogy megkérjük: intézze ő a város ügyészi teendőit. Szegénynek olyan sok dolga van, amikor havonta egyszer-kétszer belátogat a hivatalába.

Kétségbeesett gazdálkodás megy Nagykarolyban. Magas végkielégítésekkel tisztviselőket bocsátanak el, csak azért, hogy a helyükbe protekciósokat ültessenek.

Rengeteg a teher, valósággal összerokkadunk alatta és mindezekért csak tisztviselőket kapunk. Közvetlenül, a vizet pénzért kell hordatni Gencsről, az utcák piszkosak, takarításra nincs pénz, öntöző-kocsi nincs, mindenki szegényedik, züllik a város.

De csak legyen választás — teszi hozzá a szomorú nagykarolyi adóalany és felfelve néz körül, hogy nem hallotta meg valamilyen városi ember.

Mert hiszen annyian vannak.

Az idegen sohasem tudhatja, hogy nem polgármester-e az, akibe beleütközött?

Őszi tárlat

Harminc iparost megbüntetnek, mert nem jelentették be alkalmazottaikat.

Ki huzatja most Nagykarolyban azt a nótát, hogy: „árok, árok, de mély árok...”?

Ki kedvesebb dr. Pop alpolgármesternek, a papirgyár vagy Jacob Carol?

Eddig már két papja is van az ortodox zsidó hitközségnek. Három az igazság?

A nagykarolyi Csizmadia Ipartársulat közgyűlésén a társulat célkitűzéseit három pontban foglalták össze: 1. Jó ipa-

Színhely: Nagykaroly Idő: szeptember

rost nevelni. 2. Jó munkát termelni. 3. A munkából megélni. Ez a harmadik pont lesz a legnehezebben végrehajtható.

Szeptemberben lesz a gáztámadás főpróbája. Károly mindennel lemarad. Máshol már el is felejtették.

Meg akarják szüntetni a város végén lévő elemi iskolát. Aki a város végén lakik, annak nem kell tanulni? Vagy a szegény gyerekek órákat gyalogolhatnak be a városba? Több szociális szellemet.

Bekerítik a nagykarolyi futballpályát. Éppen ideje már. Legalább megszűnnek

A gyámolító alakulat most nagyfontosságú javaslatokat készül tenni. Nevezetesen véget akar vetni a jelenlegi tartatlatlan állapotoknak és ezért minden ötezer lejig terjedő perirat után 5 lejig akar beszélni a járásbírószág céljaira, azonkívül javasolja, hogy a város erre célra adjon ötvenezer lejt. A járásbírószág hatáskörébe tartozó községek pedig fejenként négy-négyezer lejjel járuljanak a költségekhez. Azonkívül kívánja, hogy a járásbírószágot a mai nyomorúságos helyéről tegyék át a fémipari iskola helyére és a fémipari iskola jöjjön a járásbírószági épületbe, mert a járásbírószág épülete műhely céljaira alkalmas.

Az állam nem ad pénzt. Az épület Szatmármegye tulajdonát képezi. Miután azonban Nagykarolyt elcsatolták Szatmármegyétől, a magasabb politika miatt a megye nem áldoz egy lejt sem az épületre. Márcsak azért sem, mert az állam nem fizet az épület használatáért.

Nagykaroly szégyene a járásbírószági épület.

Sürgősen segíteni kellene rajta.

a botrányok. Hátha még kellő számú rendőrt is kivezényelnének, amikor meccs van.

Bicsérdy örülhetne. Augusztusban Károlyban két hétig vegetáriánusok voltak a zsidó hitközség tagjai. A viszálykodás miatt két hétig sem a metszők nem dolgozhattak, sem a mészárosok nem árultak húst.

Nyolcvankétezer lej hátralékos áramdíjat hajtottak be egy hét alatt Nagykarolyban — írják büszkén a károlyi lapok. Világos, hogy ezek után nem lesz többé sötétség.

Szabadkai színházgató nemsokára megkezd a színházi előadásokat. A megnyitót előadás, a rossz nyelvek szerint a vizsínházi cirkusz mintájára „Cirkusz a városházán” címmel kerül színre.

REITER ADOLFNE

A nagykarolyi szegények anyja. Részlet minden kulturális és jótékony célú megmozdulásban. A nagykarolyi Wizo zsidó kultúregyesület megalapítója és elnöke, az Izraelita Nőegylet vezetőségi tagja. És minden szegény előtt, legyen az bármilyen vallású, nyitva áll az ajtaja.

Nagy tervek — sok igyekezettel

Nagy és komoly igyekezettel készül a károlyi Viktoria sportklub az új szezonra. A csapatot egy sereg kitünő játékosal — köztük a nagyklasszis Blénessyvel, a Brasovia volt jobbszélsőjével — kiegészítik és biztosak benne, hogy végre az idén elfoglalják méltó helyüket a kerületi sportban. A Román Kupában kisorsolt első mérkőzésüket, a jó játékerőjű szatmári Barkochba ellen meg is nyerték. Az első győzelmet a károlyi „szurkolók” jó jelnek tartják és nagy terveket akarnak a kedvenc csapatukkal megvalósítani. A tervek és az igyekezet megvannak, most már csak egy kis szorcse kellene...

Őszi terményárak Nagykarolyban

Az őszi terménypiacon az árak a következőképpen alakulnak: Buza mázsája 435—440 lej, rozs 280—290 lej, tengeri 300—310 lej, zab 290 lej métermázsánként. Mák 800—900 lej.

K Ö Z G A Z D A S Á G

Ha nem tud effektív devizát adni

Deviza-hitellevelek kibocsátását kéri az importörök a Banca Națională

Teljesen megrendült a romániai cégek külföldi magánhitel a mai deviza-rendszer következtében

Bukarest, szeptember 13.

A nyári hónapok beállta óta az addig is népszerű devizakibocsátás valósággal megakadt és a Banca Națională jóformán alig intézi el az importörök által beadott kéréseket. Ez a rendszer, amely ellen annyi panasz hangzott el már a múltban is, nemcsak a behozatalt teszi lehetetlenné, hanem rendkívül károsan hatott ki a romániai cégek külföldi hitelére is. Még a legtekintélyesebb és legjobban állású vállalatok is rendkívül nehéz helyzetbe jutottak emiatt.

A helyzet már odáig fajult, hogy a gyáripa-

rosok kényszerítve látták magukat komoly akció bevezetésére. Tekintet nélkül arra, hogy a gyáripár részére szükséges nyersanyagok, gépek és alkatrészek kontingentálva vannak, vagy sem, a gyárosok képtelenek ezeket az árukat megkapni, mert külföldön a romániai cégeket kivétel nélkül rossz fizetőként kezelik és nem hiteleznek többé nekik. És miután ez a helyzet tarthatatlan és igen komoly következményekkel járhat a romániai iparra, a gyárosok olyan megoldást javasolnak, amely rajtuk is segítsen és ne okozzon különös nehézségeket a devizagazdálkodásban sem. A

jegybankhoz beadott javaslatukban a gyárosok kéri, hogy a Banca Națională a külföldi cégekkel való megegyezés alapján vezesse be a bankügyletekben szokásos akreditív-rendszert. Az akreditív-rendszer bevezetését a gyáripár úgy képzeli el, hogy

minden importör ideiglenes számlák alapján befizesse a Banca Națională-nál leljen a külföldi rendelés ellenértékét és a Banca Națională az összeg erejéig meghitelezési számlát nyitna meg az importőr székelyén. A külföldi szállító, amint a fuvarlevelekkel és egyéb okmányokkal igazolja, hogy az árut el-

juttatta az importörhöz, fizetés helyett az akreditívét kapná kézhez, amelyben fel legyen tüntetve az a végső határidő, amikor a külföldi cég felveheti a meghitelezett összeget a Banca Națională-tól, az akreditív beszedésének ellenében.

Természetes, hogy a jegybank ezért a műveletért bizonyos díjat számíthatna fel, azonban kívül joga volna az esetleges devizaárfolyam-különbözetet is behajtani az importörön.

Ezzel a rendszerrel a Banca Națională részére nagyobb lehetőség nyílna a behozatal ellenőrzésére és következtetéseként pontosabban tudná megállapítani azt is, hogy mennyi devizára van szüksége.

Igaz, hogy az akreditív-rendszer késedelmet okozna az áruk behozatalában és veszteséget is jelent az importöröknek, ezek mégis javulást várnak tőle és nagyobb cselekvési szabadságot a szükséges nyersanyagok importja terén, azonkívül pedig a külföldi hitelezők megint visszanyernék a bizalmukat a román piac iránt.

A jegybank kormányzója most tanulmányozza a gyáripárosok előterjesztését és valószínűleg már ezen a héten közölni fogja velük a döntését is.

Örülj Aorár-állam!

Csehországnak nagyon rossz az idei búza-termése

Prága, szeptember 15.

A csehszlovák statisztikai hivatal most hozta nyilvánosságra első számszerű termésbecslését az eddigi cséplési eredmények alapján. Ebből a jelentésből kitűnik, hogy a főbb terményekben igen jelentős a csökkenés a múltéval szemben. A múltévi eredménnyel való összehasonlításból az is kitűnik, hogy az idei eredmények valamennyi gabonafajtánál sokkal rosszabbak, mint párták, de kivüláglik az is, hogy a hektáronkénti hozam is lényegesen alatta marad a múltéviéknél. A termésbecslés egyébként a következő:

	összes eredmény		hektáronkénti hozam	
	1934	1933	1934	1933
m é t e r m á s z á k b a n				
őszi buza	11.702.514	18.957.180	13,8	21,7
tavaszi buza	1.089.457	888.933	11,7	19,4
őszi rozs	13.707.351	20.555.238	13,7	20,1
tavaszi rozs	254.315	300.134	10,8	13,9
őszi árpa	60.044	102.131	15,0	19,1
tavaszi árpa	9.720.417	13.403.271	14,7	20,4
zab	10.892.657	15.771.301	13,7	19,7
kétszeres	94.417	124.381	13,7	18,8
tengeri	1.429.349	1.528.634	15,9	11,9
repce	10.944	10.335	8,4	10,7
korai burgonya	2.347.876	3.073.207	59,8	80,2

Legsúlyosabb tehát a terméshelyzet az őszi búzában, ahol a múltéval szemben 7,2 millió méterhátszával kisebb az eredmény, ami majdnem 37 százalékos csökkenést jelent. Ugyanez a helyzet az őszi rozsban és zabban is, ahol az eredmény közel egyharmaddal kisebb a múltévinél.

Bulgária egész dohánytermését Németország veszi át

Nemcsak az új termést, de a megmaradt dohánykészletet is átveszi Berlin

Berlin, szeptember 13.

A hosszú hónapok óta húzódó tárgyalások, amelyek a bolgár kormány és különböző német ipari konzorciumok között nagyszabású kompenzációs üzlet megkötéséről folytak, végre befejezést nyertek és a napokban megjelent bolgár királyi rendelettel életbe is léptek.

A szerződést egyrészt a bolgár pénzügyminisztérium, másrészt a német konzorciumok megbízottai írták alá és ehhez 21 külön szerződést csatoltak, amelyeket az egyes német konzorciumok és a bolgár dohánytermékek megbízottjaként szereplő bolgár dohánygyártó igazgatóság írtak alá. Az általános szerződés a német konzorciumok által szállítandó, gyártandó és felszerelendő ipari termékekről és gyártmányokról, valamint gyári felszerelésekről és gépekről intézkedik, amelyeknek összes értéke 631.41 millió léva. A külön-ből német konzorciumok által szállított ipari gyártmányok és gépek ellenértékéért Bulgáriától átveszi a következő öt év teljes dohánytermelését, az 1935-ös terméssel megindul.

Egyben a német dohánygyártó cégek átveszik az 1928-1931. évek megmaradt egész termését, 3,79 millió kg. mennyiségben, kilogrammonként 72 léva egységárban, későbbi le-

szállításra. A német ipari szállításokat 42 nagy vállalat kapta és a felosztás a következő: vasúti kocsik mintegy 180 millió, távbeszélő készülékek és berendezések kb. 110 millió, acél- és öntöttvascsövek kb. 110 millió, lokomotívok kb. 60 millió, gépek kb. 48 millió, vasúti váltók kb. 31 millió, hengerek kb. 30 millió, autók kb. 24 millió, vasúti biztosító berendezések kb. 22 millió és optikai eszközök kb. 12 millió léva értékben.

A nagy állami kompenzációs terv keretében még mintegy 281 millió léva értékű szállítási vonatkozólóg kell megegyezni Magyarországgal, Ausztriával és Csehszlovákiával. Az erre vonatkozó szerződések megkötését, illetve a királyi rendelet megjelenését, a közeli napokban várják.

A bukaresti ipari kiállítás biztosítása körül erős harc volt a kartellbiztosítók és a kartellen kívül álló külföldi intézetek között. A biztosítást az olcsóbb angol érdekeltségű cégek: Caledonian, Britania és Norwich Union kapták meg, míg egyrészt a Britania 40 százalékos kvótájának az Első Erdélyi Általános Biztosító R. T. vette át.

A közgazdaság hírei

Bánáti Bankkegyesület r. t., Arad—Temesvár, a konverziós törvény kedvezményeinek igénybevételével 7 év alatt 14 félévi részletben fizetendő 40 százalékos kvótát ajánlott fel betéteseinek, kamattérítés nélkül. Amennyiben az egység nem sikerül, a Banca Națională egy harmadik pénzügyi intézetet delegál a betétesekkel való megegyezés létrehozására érdekében.

A kolozsvári papírkészítők elhatározták, hogy az iskolaszereket egységes áron fogják árusítani.

Zilahon új növényolajgyár kezd meg a működését a napokban. A gyárat a Juhász-féle Hengerműalom r. t. egészíti ki a létesítéssel. Az utóbbi két év alatt Erdélyben ez már a harmadik nagyobb növényolajgyár.

Szeptember 15-én magyar bizottság érkezik Bukarestbe, hogy tárgyalásokat kezdjen a Románia és Magyarország között fennálló kereskedelmi megállapodás revíziójáról. Mint annakidején megírtuk, Magyarország hivatalos köréi elégettelnek a román-magyar áruforgalom alakulása miatt a román importkontingens 20 százalékos redukciója következtében, miután a megszorítás eredményeképpen a

külkereskedelmi mérleg Magyarországra nézve jelentős deficitet zárt. Ez év első felében ugyanis Románia csak 211 millió lej értékű magyar árut hozott be, viszont Magyarország 352 millió lej értékű román árut engedett be. A magyar bizottságban az exportra dolgozó magyarországi iparvállalatok képviselői is részt fognak venni.

A kolozsvári Ursus-sörgyár, minthogy künnlévőségeinek konverzió alá eső része többszörösen meghaladja a konverziós törvény 50-ik szakaszában előírt 15 százalékos magánegységet ajánlattal fordult hitelezőkhöz. A vállalat 16 millió lej követelésből ugyanis 9 millió lej értékben kérte konverziót és így joga van a törvény kedvezményét igénybe venni. Ajánlatában a sörgyár 26,5 millió lej aktívával szemben 34 millió lej passzívát mutat ki és hitelezőinek 15 év alatt fizetendő 60 százalékos ajánlattal fel.

M. Bercovicz bukaresti mérnök a napokban árverést tartott a kolozsvári gázgyár ingatlanaira. Miután az árverés eredménytelen maradt, a mérnök újabb árverés kitűzését kérte a telekkönyvi hatóságtól. A gázgyár ellen egyébként több más cég is indított nagyszámú pereket.

Lesz börtényár-kartell, avagy nem lesz?

Szakkörök nem biznak a nagy börtényárak kartellátorgyalásainak sikerében

Bukarest, szeptember 15.

A belföldi nagyobb krómbörtényárak között még júliusban bizalmas tárgyalások indultak meg D. Mociornita bukaresti gyáros kezdeményezésére. A tárgyalásokat a legnagyobb titoktartás mellett irányították és a július 31-én Bukarestben megtartott értekezlet határozatairól semmi sem szivárgott ki, annak ellenére, hogy ebből az alkalomból az egész országból összesereglettek a börtényárak és a kisebb gyárosok is. Tudni kell ugyanis, hogy a kisebb gyárakat nem hívták meg az értekezletre, holott a nyilvánosság felé a kezdeményezők azt hirdették, hogy mind össze egy szakmai érdekképviseleti szerv létesítéséről lenne szó.

Utólag mégis keletkezett kizárólag egy és más a nagy börtényárak tárgyalásairól és ekkor kétséget kizáróan beigazolódott, hogy kartellátorgyalásokról van szó és pedig nemcsak a börtényárakkal szemben, hanem a nyersbörtényárakkal szemben is, amennyiben közös beszerzési iródáról és árpolitikáról is tárgyalnak. Küldtek egy bizottságot a részletek kidolgozására és úgy volt, hogy szeptember első napjaiban újabb értekezlet tartanak a tárgyaló felek.

Ez az értekezlet azonban nem jött létre eddig és szakkörökben az a meggyőződés uralkodik, hogy a kartell nem fog sikerülni, mert a nagygyárak között túl nagy az érdekellentét és a féltékenység. Hivatkoznak arra hogy néhány évvel ezelőtt már létre is jött Gyulafehérvár székhellyel és Chromunion név alatt hasonló kartellszervezet, de rövid ideig tudott csak életben maradni, mert a tagok kijátszották a megállapodást. Már most is vannak jelek, amelyek azt látszanak igazolni, hogy az új kartellkísérlet sem fog sikerülni. A bukaresti Tábácária Națională börtényár éppen most nyitott lerakatot Kolozsváron, holott a kartellátorgyalások kilátásos volta esetén a már létező lerakatokat, fiókokat és kirendeltségeket is leépítenék. Mindamellett nincs kizárva mégsem, hogy valamilyen megegyezés létrejött a börtényárak között és ha az eladásra vonatkozólag nem is, akkor legalább a közös nyersbörténybeszerzés tekintetében.

Viharos jelenetek és heves összecsapások után

Feloszlatták a Maniu-gárdákat

„Maniu élete az egész nemzetnek drága s ha veszélyben forog, a párt védi meg!”

Mért utazott Genfbe Slavescu pénzügyminiszter

A fővárosi lapok az ostromállapot és a cenzura ellen

Bukarest, szeptember 13. Slavescu Viktor pénzügyminiszter genfi utjáról politikai körökben többféle magyarázat van forgalomban. Legvalószínűbbnek látszik az a feltevés, hogy a pénzügyminiszter külföldi útja elsősorban a belföldi kölcsönnel áll összefüggésbe.

Jelentették ugyanis annakidején, hogy a kölcsönből főképpen a hadsereg felszerelésében mutatkozó hiányokat szándékozik pótolni a kormány. Ecélból már állítólag megkezdődött a kölcsön felvételére a román állam és egyes francia pénzügyintézetek között.

Slavescu miniszter Genfben tárgyalni fog ezekkel a pénzügyintézetekkel a vezetőivel. Bukarestben úgy tudják, hogy a kölcsönjegyzésben részt vesznek a francia nehéziparral kapcsolatban álló bankok is.

Az Adeverul szerint a pénzügyminiszter genfi utjának másik célja, hogy felvilágosítást szerezzen arról: miképpen szándékozik módosítani a francia kormány a gazdasági egységeket jelenlegi rendszerét. Tárgyalni fog ezenkívül a külföldi cégek romániai követeléseiről is, abban az értelemben, hogy ezeket a „befagyott” követeléseket a hitelezők kölcsön formájában jegyezzék le.

A pénzügyminiszter elutazásakor a fővárosi sajtó képviselői előtt megismételte azokat a nyilatkozatokat, amiket néhány nappal ezelőtt Brailában tett. A belföldi kölcsön arany-záradékáról megjegyezte, hogy a kormány ragaszkodik a szelvények stabilizációs paritásán történő beváltásához és etekintetben a miniszterelnök vele teljesen egyvéleményen van.

Kijelentette, hogy minden törvényes eszközt felhasznál azoknak a politikusoknak az elhallgattatására, akik a kormányt nemzeti jellegű öltő akciójában gáncsolni igyekeznek.

Kizárták Bocu Severt a nemzeti-parasztpártból

Harcias, izgatott légkörben tárgyalta a nemzeti-parasztpárt végrehajtóbizottsága az erdélyi párttagozatok kérdését. Egyes megyékben ugyanis Maniu hívei fellebbezést nyújtottak be a vezetőségi választások ellen. A vitás megyék közé tartozik Szamos- és Szeben megye, ahol a választásokat tudvalevőleg Vajda jelenlétében tartották meg. Az ülésen igen éles összecsapások zajlottak le a két erdélyi tábor között, melyek botrányos veszekedéssé fajultak, úgyhogy az elnök kénytelen volt a vitát felfüggeszteni s helyébe a pártból való kizárások ügyét tűzte napirendre.

Elsőnek Sever Bocu kizárását tárgyalta le. Lupu dr. kijelentette, hogy kezdetben védeni szándékozott Bocut, utóbb azonban, miután megjelentek a „Vestul”-ban Bocu támadásai Mihailache és a pártvezetőség ellen, kénytelen volt megváltoztatni róla alkotott véleményét. Ma az a helyzet — mondta Lupu — hogy a legjobb barátja sem kelhet a bánási tagozat volt elnökének védelmére, aki megmondhatatlanságával önmagát zárta ki a pártból.

Pop Ghita beismeri, hogy Bocu súlyosan vétett a pártfegyelem ellen. Van azonban enyhítő körülmények, amiket figyelembe kell vennie a vezetőségnek. Bocu egyébként kész arra, hogy Mihailachetól bocsánatot kérjen.

Potarca volt földművelésügyi alminiszter javasolja Bocu kizárását, aki rosszhiszeműségről tett bizonyosságot akkor, amikor záptojásokkal dobáltatta meg őt, aki békíteni akart.

A bizottság magáévá teszi Potarca javaslatát és Bocut végleg kizárja a nemzeti-parasztpártból.

SOVÁTA ÉS A BELSŐ TISZTOGATÁS KÉRDÉSE

Ezután a szovátai gyűlés ügye került napirendre. Pop Jonel dr. megállapítja, hogy a

hozott határozatban foglalt követelések jórészt a párt már magáévá tette. Kéri, hogy a vezetőség járjon el erősen a pártkeretek megtisztítása tekintetében.

Mihailache felhívja a jelenlevő tagozati elnökök figyelmét arra, hogy válogassák meg jól azokat az embereket, akiket vezető állásokba emelnek. Pártunknak minden gyanu fölé kell állania, — jelentette ki az elnök. Minden panaszt lelkiismeretesen meg kell vizsgálni. Visszaélések és tisztességtelen üzemek esetében pedig, erősen megtorlással, gyökerében kell a bajt kiirtani.

„MANIU ÉLETE AZ EGÉSZ NEMZETNEK DRÁGA”

Ideges, kirobbanásig feszült légkörben fogott a bizottság a Maniu-gárdák ügyének lefolytatásához. Lupu dr. az első felszólaló. A töle megszokott szenvedélyes tónusban igyekszik rávilágítani a védgárdák „törvénytelen” helyzetére.

Fenyegető levelekről és titokzatos veszélyekről beszél a nemzeti-parasztpárt volt elnöke

Lupu dr. után Maniu kér szót. Elmondja, hogy milyen körülmények között alakultak meg ezek a róla elnevezett védgárdák.

— Hírek terjedtek el abban az időben, melyek szerint fenyegető leveleket kaptam volna. Ki kell jelentenem, hogy mindebből egy szó sem igaz. Nem kaptam fenyegető leveleket,

ellenben egy nagyon komoly ur fölkeresett otthonomban és figyelmeztetett, hogy Vajda ellen és ellenem „készül valami”.

Kötelességemnek éreztem, hogy Vajda barátomnak is tudomására hozzam ezt az értesülésemet. Később újból kaptam ilyen természetű figyelmeztetéseket.

— Természetesen nem ijedtem meg. Életemben már sok veszéllyel néztem farkasszemet. Fenyegetések sohasem tudtak egyenes utamról

— Maniu élete az egész nemzetnek drága, — így kezdi beszédét. Ezek a gárdák nem sajtították ki maguknak a jogot, hogy csak ők védhessék Maniut a fenyegető veszélyek ellen.

Nem egy gárdának, de az egész országnak meg kell védenie Maniu életét.

Egy pártnak, mely a népből nő ki, tömegeit kell megszervezni és nem ilyen alakulatokat.

— Maniu szívéhez és eszéhez szölok, amikor kérem: járuljon hozzá ezeknek a gárdáknak a feloszlathoz. Ez első és legfontosabb föltétele a kibékülésnek.

A párt keretein belül nem működhetnek és nem szervezkedhetnek feleltelen csoportok, bármilyen nevet is adjunk azoknak.

A pártnak föl kell készülnie a közeli kormányzásra és nem vesztegetheti idejét ilyen apró cselekedetekre.

Ezután a kérdést megvilágítja jogi oldaláról is, végeredményben javasolja a védgárdák feloszlathoz.

letéríteni. Közben azonban az tötrént, hogy a dolognak híre ment Erdélyben, hozzám jöttek a párt fiataljai, figyelmeztettek, hogy életem veszélyben van és felajánlották, hogy testí épségem védelmére állandó őrséget szerveznek.

Később megyémből egyszerű falusi emberek jöttek hozzám, hogy védelmet nyújtsanak minden eshetőséggel szemben. Megköszöntem ragaszkodásukat és áldozatkészségüket, felajánlott szolgálataikat azonban nem vettem igénybe.

— A gárdák megalakulását nem akadályozhattam meg. Mit is tehettem volna a közhangulat ellen. Be kell vallanom, hogy ez a mozgalom minden ésszerűtlensége és naivsága dacára is mélyen megindított.

Engem az emberek ragaszkodása és hűsége nem tud hidegen hagyni.

Ne kívánják hát tőlem, hogy én adjam ki a parancsot a védgárdák feloszlathoz, hogy így válaszoljak arra a szeretetre, mely iránymban olyan megindító külsőségek között jutott kifejezésre.

— A párt egysége azonban fölötté 411 minden másodrendű kérdésnek. Eppen ezért kérem barátaimat, vessék alá magukat a központi vezetőség döntésének.

Maniu beszédét nagy tapsal fogadta a bizottság.

„HALOTT PART AZ, AMELY FÖLDRE BUJIK, AMIKOR VEZÉRET MEGGYILKOLJAK”

Mihailache köszönetet mond Maniunak megértő magatartásáért, amivel újból tanubizonyosságát adta őszinte békevágának.

— Elismerem, — jelentette ki a pártelnök, — hogy veszélyek leselkednek miránk. Nemcsak Maniu ellen, de ellenem, Vajda és Lupu barátaim ellen is fenyegetések hangzanak el. Eppen ezért kötelességemnek tartom kijelenteni a következőket:

Ha vezetőségünkben egyetlen ember is áldozatul esik ezeknek a celszövényeknek, az egész párt fog érte bosszút állani. Halott pártunk kell lennie annak, mely földbe dugja a fejét akkor, amikor vezérével gyilkosok golyói végeznek.

Tudnia kell mindenkinek, hogy nem élünk senki országában, ahol az anarkia büntetlenül sétálhat az utcákon. Az ilyen állapotok ellen harcolni fogunk. Megszervezzük paraszttömegeinket, hogy mindig készen legyenek alkotmányadta jogaik megvédésére.

A Maniu-gárdákról az a véleménye, hogy azokat a párt hivatalosan nem ismerheti el és következképpen fel kell oszlathoz az ilyen alakulatokat.

— Tiszta helyzetet akarok teremteni, — folytatta. — Ha szükség lesz rá, majd maga a párt fog gondoskodni a védelem eszközeiről.

Kérem a bizottságot, mondja ki a védgárdák feloszlathoz.

A bizottság tagjai egyhangulag ebben az értelemben szavaznak.

VAJDA LEVÉLLEN AD ELÉGTELETT MANIU HIVEINEK

Legújabb jelentéseink szerint Vajda Sándor, aki a delutáni ülésen nem vett részt, levelet küldött Mihailachenak, melyben közli a pártelnökkel, hogy

a megfellebbezett erdélyi vezetőségi választásokat hajlandó meg nem törtétekné tekinteni és új megyei kongresszusok összehívását kéri.

Mihailache bejelenti, hogy Vajda levelével teljes elégtételt kaptak Maniu hívei s így a konfliktus elsimultnak tekinthető. A pártelnök idézi Pop Csicsó szavait, akinek az volt az utolsó kívánsága, hogy Maniu és Vajda mielőbb béküljön ki. Beszédét így fejezte le:

— Aludj békében, öreg vezérünk! A kibékülés már megtörtént.

Csütörtökön délelben nagy közebéd lesz, melyen a végrehajtóbizottság összes tagjai részt vesznek.

LEGUJABB

LENGYELORSZÁG BEADTA A DEREKÁT?

Miután Németország — nyilván azért, hogy ezután is szabad keze legyen a balti államokkal, Csehszlovákiával és Lengyelországgal szemben — elutasította a keleti Locarno-paktumhoz való csatlakozást. Genfben szerdán délután tárgyalások indultak meg Barthou, Beck és Benes között. A francia és cseh külügyminiszternek állítólag sikerült a lengyel kormányt gazdasági és pénzügyi előnyök ellenében a paktum elfogadására bírni. Lengyelország azonban katonai és politikai kikötéseket is támasztott, amelyek még nehézségeket okoznak s csak az orosz és lengyel érdekek összeegyeztetése révén küszöbölhetők ki.

MEGHALT AZ „OROSZ FORRADALOM NAGYANYJA”

Prága közelében szerdán délelőtt meghalt Bresztovszkaja Katalin asszony, akit az „orosz forradalom nagyanyjának” neveztek el. Nemesi családból származott s egészen fiatalon csatlakozott a cárizmus elleni forradalmi mozgalomhoz. Tevékenysége miatt mintegy 30 évet volt szibériai száműzetésben. A bolsevizmus győzelmekor el kellett hagynia Oroszországot, mert a Kerenszki-féle szociálforradalmár táborhoz tartozott.

RÖGTÖNÍTŐ BÍRÓSÁG ELŐTT A SEMMERINGI HÁROMSZOROS RABLÓGYILKOS

A bécsi rögtönítelő bíróság szerdán kezdte meg Fleischer János 26 éves segédmunkás bűnperének a tárgyalását, aki augusztus harmadik hetében 5 nap alatt három rablógyilkosságot követett el. Fleischer augusztus 15-én a semmeringi erdőben lelőtte és kirabolta Dorstáder Margit 18 éves elárútoleányt, majd erőszakot követett el a holttesten. Négy nappal később ugyanabban az er-

dőben lelőtte és kirabolta Jónás budapesti származású bécsi rádiómérnököt és annak barátnőjét, Wessely Máriát. A rablógyilkos fiatalember, akit a Rajna-vidéken fogtak el, két nappal ezelőtt beismerte mind a három bűntényt. A főtárgyaláson történt kihallgatása során azzal védekezett, hogy Spitzer Ágoston nemzetiszocialista fiatalember, a júliusi puccs egyik résztvevője beszélt rá a rablógyilkosságokra. Spitzer a semmeringi erdőben bujdosott, többször nála állt és ő adta neki a Flaubert-puskát is, amellyel áldozatait lelőtte. A rögtönítelő bíróság még nem hozott ítéletet, de valószínű, hogy Fleischert halálra ítélik.

ÖLT AZ OXIGÉN

Borzalmas szerencsétlenség történt szerdán délelőtt a budapesti Stefánia-úton lévő földtani intézet előtt. Raboczky Gyula, az intézet egyik altisztje, torpedó alakú oxigénvesztartályokat hordott be, miközben az egyik tartály leesett a válláról és a járdán felrobbant. Az irtózatoss légnyomás az altisztet hatalmas ívben átrépitette az uttest tulsó oldalára, ahol borzalmasan szétrobbant testtel, holtan terült el.

Letartóztatták a szakálházaí váltóórt

Temesvár, szeptember 13

A szakálházaí halálós vasuti szerencsétlenség ügyében megindult vizsgálat során kétség-telenül kiderült, hogy a katasztrófát az állomásműnök és a váltóórt könnyelműsége idézte elő. A vizsgálatat eredményeképpen Radovan Péter váltóórt letartóztatták, Coloiar Joan főnököt pedig felfüggesztették állásából.

Leszállította a tábla a zsigmondházaí gyilkosok büntetését

Brad, szeptember 13

Pár hónappal ezelőtt történt, hogy az Arad melletti Zsigmondházaí Fehér János és Zombori István suhancok fejszével megtámadták és ercvil meggyilkolták Lőrincz Jakab zenészmestert. A suhancok a rendőrségen bevallották tettüket, de a leghatározottabban kijelentették, hogy a gyilkosságra a meggyilkolt felesége: Lőrincz Erzsébet bujtotta fel őket. Az aradi törvényszék Lőrincz Erzsébetet és Fehér Jánost 15—15 évi, Zombori Istvánt pedig 10 évi súlyos börtönrre ítélte. A vádlottak fellebbezését szerdán délelőtt tárgyalta az aradi ítélőtábla. A táblai ítélet a Fehér János és Lőrincz Jakabné büntetését 14—14 évre, Zombori István büntetését pedig 9 évi súlyos börtönrre szállította le.

A BUKARESTI TŐZSDE-ZÁRLAT

ERTEKTŐZSDE Adóbon: 37 ötnyelcad. Stabilizációs kötvény 30 háromnegyed. Kiszájtítási kötvény 41 háromnegyed, 41 hétnyelcad. Banca Națională: 5150. Banca Românească: 305. Creditul Minier: 278—280. Mică: 1260. Resica: 426—428. TERMENYŐZSDE

Buza 475—480 ab Bukarest. Rozs 290. Árpa 21.125 ab dunai uszály. A tőzsde mai forgalma gyenge volt. Összesen eladtak 4 vagon búzát 2 vagon zabot és 15 vagon árpát.

A LEJ KÜLFÖLDÖN Budapest 342—46, Prága 17.96—18.20. London 4.95. A többi tőzsdén az árfolyam változatlan.

AZ ÜGYVÉDET IS SAJNÁLNI LEHET

MA MÁR ALIG PEREL VALAKI

Elviselhetetlen luxus lett a pereskedés és az elszegényedett élet alperesei lettek a fiskálisok

Arad, szeptember 13

Csodabogarak a magánügyezések frontjáról...

Azzal, hogy egy ügyben árverést eszközölnek, természetesen még nem ért véget a követelés utáni hajszája. Ilyenkor jelentkezik a háztulajdonos, aki hátralekös házbérét követeli, az állam az adótartozások erejéig — mindkettőnek elsőbbségi joga van —, jönnek a kisigénylések...

A legérdekesebb ügyek a házbértartozások világából kerülnek ki. A háztulajdonosok valósággal elszoktak attól, hogy a házbérhátralékot peresítsék. Nem érdemes... Inkább kiegyeznek. Mi az, hogy kiegyeznek, még fizetni is hajlandók, csak hogy a nemfizető lakó kiköltözzék és így végre ismét olyan

ember kerülhessen a lakásba, aki legalább egy ideig fizet. Ez is tiszta haszon. Ime két „jog eset”:

Az első esetben lakást vettek ki egy másik házban a nemfizető lakónak és a szállítási költségeket is a háztulajdonos fedezte.

Egyik aradi ügyvéd felszólítást kapott háztulajdonos kliensétől, hogy sürgősen, ha kell pénzáldozatok árán is, bírja rá hathónapja nemfizető lakóját az elköltözésre. Az ügyvéd 1200 lejt depontált a lakó adótartozása erejéig, azzal a kikötéssel, hogy ezt az összeget adóhátraléka kiegyenlítésére fordítja, ha kegyeskedik kiköltözni. Kegyeskedett...

Nos, így néz ki premierplanban a mai ügyvéd-front.

(b. k.)

Egy nürnbergi rohamosztagos megőrült, Hitler házigazdája pedig gutaütést kapott a sok lelkesedéstől

Nürnberg, szeptember 13

A nemzetiszocialista párt nürnbergi kongresszusán résztvevő rohamosztagosok a Nürnberg melletti Landwasser községben levő sátorábrában, a keddre virradó éjszaka egy S. A. rajvezető hirtelen megőrült. A rajvezető dührohamában rátámadt a körülötte alvó rohamosztagosokra és mielőtt megakadályozhatták volna, éles törével két S. A. legényt agyon-szúrt.

A felriadt rohamosztagosok csak hosszú és elkésredett dulakodás után tudták lefegyverezni és megkötözni a megőrült embert.

Egy másik hirtelen haláleset is megzavarta a pártkongresszus hangulatát. A Deutscher Hof szálloda Klein nevű tulajdonosa, aki Hitler vezérkarával együtt vendéglátta, a nagy felelősségérzete és rengeteg izgalom következtében, hétfőn éjszaka szívinfarkusban meghalt.

Ügyvédből lett parkett-táncos és kokaincsempész

Bukarest, szeptember 13.

Constantin Macri parkettáncost, akinek lakásán — amint arról beszámoltunk — a detektívek másfélkiló kokaint találtak, a rendőrségen csökönyösen megtagad minden felvilágosítást.

A vizsgálat egyébként kiderítette, hogy Constantin Macri nem régóta parkettáncos, azelőtt Bukarest jobb ügyvédjei közé tartozott. A kokainszenvedélye azonban a züllés útjára taszította. Otthagytta az ügyvédi hivatást és tánciskolát nyitott. Amikor ez a vállalkozás sem sikerült, felcsapott parkettáncosnak és kokaincsempésznek.

ban a züllés útjára taszította. Otthagytta az ügyvédi hivatást és tánciskolát nyitott. Amikor ez a vállalkozás sem sikerült, felcsapott parkettáncosnak és kokaincsempésznek.

Miután a rendőrségnek minden arra irányuló próbálkozása, hogy vallomást csikarjon ki belőle, hiábavalónak bizonyult, a volt ügyvédet átszállították a vacseresti fegyházba.

Mi lesz velünk?

Miniszteri rendelet alapján országosan vizsgáztatják a városi és megyei kisebbségi köztisztviselőket

A vizsgáztató bizottságok nem közölhetnek eredményeket, mert a döntés jogát a miniszter magának tartotta fenn

Szatmár, szeptember 13.

Kolozsvár adta az első jelentést, aztán kiegészítette Marosvásárhely és most Szatmár és Csíkszereda jelentései és egyben igazolja, hogy a városi és megyei kisebbségi köztisztviselők nyelvvizsgáztatása országos jellegű és nem a polgármesterek vagy prefektusok kezdeményezésére történik, hanem miniszteri rendeletre.

Szatmárra ez a miniszteri rendelet kedden érkezett meg, tehát akkor, amikor Kolozsváron már vizsgáztattak is. A rendelet vonatkozik a városi és megyei köztisztviselőkre, beleértve a nyelvvizsgáztató bizottságok tagjait is. A vizsgáztató bizottság tagjai: a prefektus, a szatmári állami líceum igazgatója és az állami kereskedelmi iskola igazgatója. A bizottság csak vizsgáztat, de nem dönt az eredmény felett. Ezt a jogot a miniszter magának tartotta fenn. Eppen úgy, mint a tanároknál és tanítókknál. A miniszter akar osztályozni, nem a tudás szerint, hanem politikai szempontok szerint. Ez az a körülmény, amely igen-igen nyugtalanítja a nyelvvizsgáztatás szatmármegyei jelöltjeit. Románul ugyanis valamilyen tudnak, vizsgáztak is már, nem is egyszer, azonban mi lesz velük, ha a miniszter

osztályoz, illetve mondja ki a végső döntést. A prefektus nyilatkozott, hogy reménye szerint mindenki megfelelt a nyelvvizsgán, hiszen ő tudja, hogy mindegyik kisebbségi tisztviselő tud románul. Ő tudja, de hátha a miniszter nem veszi tudomásul.

A rendeletnek ez az eddig ismeretlen része nyújt magyarázatot arra, hogy a kolozsvári vizsgáztatás eredményét miért nem közölték. Nem a vizsgáztató bizottság dönt, tehát nem is közölhet eredményt addig, amíg a miniszter nem nyilatkozik. Kolozsváron egyébként szerdán a jegyzőkre került a sor.

CSÍKSZEREDAI JELENTÉS
Csíkszereda, szeptember 13.

Csikmegye közigazgatási alkalmazottjai is névreszóló felszólítást kaptak, hogy szeptember 14-ikén délelőtt jelentkezzenek nyelvvizsgára a vármegyeházán. Értetileseink szerint a vizsgákat dr. Ojetea Valér főispán elnöklése alatt két állami gimnáziumi tanár folytatja le.

A magyar nemzetiségű közigazgatási alkalmazottak remegnek a vizsgáktól, noha rendes körülmények között nem igen tarthatnának tőle, hisz mindannyian kifogástalanul beszélnek az állam nyelvét. Ezt a felettességet is jól tudják. De akkor miért vizsgáztatják őket? A cél világos.

És most jobban szeret, mint valaha...

Hallo! Jó reggelt, Kató! Képzeld csak, milyen bosszúságom volt Gézával. Hogyan? — Igen, a múlt héten háromszor

telefonált, hogy este tovább kell dolgoznom... Azonban megtudtam, hogy a valóságban azzal a bájos kis szökevel az irodájából a Bambulabárrban volt. Kétségbe voltam esve... Ekkor a fodrászom azt tanácsolta, hogy próbáljam ki a Tokalon Crème-t, ezt a híres párisi krém; azt mondta, hogy 3 nap alatt új, fehér bőröm lehet... Nem fogod elhinni, de Géza a hét végén azt mondja nekem, hogy 10 év előtti esküvőnk óta nem látott ilyen fiatalnak és vonzónak. A csacsi fiu ma tényleg szerelmesebb belém, mint valaha. Meg vagyok győződve, hogy a kis szöket teljesen elfelejtette. És mindezt a Tokalon Crème-nek köszönhetem. Ha eddig még nem próbáltad ki, szerezd be magadnak azonnal.

A fehér zsírtalan Tokalon Crème predigerált tejszínt és olíva olajat tartalmaz, összekötve fehérítő, erősítő és összehúzó anyagokkal. Azonnal behatol a pórusokba, feloldja a mitesseket, úgyhogy azok leesnek, összehúzza a kitágult pórusokat és a legsötétebb, legdurvább bőrt is fehérré és finomá teszi, 3 nap alatt leírhatatlan, új szépséget kölcsönöz, mely semmi más módon sem lenne elérhető.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban. Új, mérsékelt árak: Tokalon Crème, fehér 50 lejtől, Tokalon Crème, bőrtápszer, rózsaszínű 60 lejtől.

Tizszázalékos kiviteli jutalom

Bukarest, szeptember 13.

A kormány gazdasági tanácsa elhatározta, hogy október 1. és december 31. között az árpára és tengerire 10 százalékos kiviteli jutalmat engedélyez. Ezeket a jutalmakat azonban kompenzációs kiviteli fizetésekre nem engedélyezik, tehát ezek csak olyan államokra érvényesek, amelyekkel Románia kereskedelmi mérlege aktív. A kiviteli jutalmakra szánt összeget a kormány 100—150 millió lejre becsüli, amelyet a Nemzeti Banktól vesz igénybe.

A TÜNDÉRUJAK

régebbi évfolyamaiból egyes számok a B. L. kiadóhivatalában kaphatók.

Ennek a nagyszerű magyar kézikönyvnek újabb régebbi száma kiadóhivatalunk a pénz előzetes beküldése mellett a következő árakban szállítja:

5 füzet megrendelése esetén drb.-ként	20 Lei
10 " " " " " "	15 " "
20 " " " " " "	13 " "
25 vagy több füzet	11 " "

A Tündérújak friss számai példányonként 45 — leibe kerülnek.

Ezek a régebbi példányok tehát nagyon olcsók és így a jó háziasszony asztaláról nem hiányozhatnak.

Sport

Igazat adtak a TAC-nak, de még sem jutott be a Nemzeti Bajnokságba

Bukarest, szeptember 13.

A Nemzeti Bajnokság bizottsága keddi este foglalkozott a TAC óvásának ügyével. A TAC megővta a vasárnap elvesztett megismételtetett selejtezőt azon a címen, hogy a Romania Vartan játékosai nem játszottak a csapat nemzetibajnoki mérkőzésein is. A szabályzat ugyanis kimondja, hogy a selejtezőkön csak az a játékos vehet részt, aki a bajnoki év folyamán is játszott.

A keddi esti bizottsági ülésen meg is alapították a TAC igazat.

Érthetetlen módon mégsem alkalmazták a szabály előírását, hogy ilyenkor mindkét selejtezőt meg kell semmisíteni és semleges pályán új mérkőzést elrendelni.

„Salamoni” döntést akartak hozni, olyan „kecske is jóllakják a káposzta is megmaradjon”-félét és a következőt határozták.

„A második mérkőzés két pontját 0:0 gólaránnyal a TAC kapja. Az első mérkőzést 3:1 gólaránnyal a Romania nyerte, tehát jobb gólarányával bennmarad a Nemzeti Bajnokságban”.

A TAC képviselője a különös döntés ellen nyomban fellebbezett, mert szerinte a szabályzatnak csak egyik oldalát alkalmazták, holott az első mérkőzést is meg kellett volna semmisíteni. A döntés Temesvárt nagy meglepetést és elkeseredést keltett.

MACCABI—ILSA 3:2 (1:0).

— kedden Bukarestben. Az Ilsa a hétfői mérkőzéstől fáradtan játszott. A Maccabi nagy formában van. Különösen jól játszott a Brassóból a Maccabiba került Gidali középfedezet.

A Rapid legyőzte Prágában a Slaviát a keddi találkozón 3:2 (2:1) arányban.

A Crisana elküldötte a Hungáriának a Barátkyért járó összegből elmaradt 2000 pengőt, de visszatartotta Barátky 100 pengős követelését. A Crisana játékjogát így rövidesen visszakapja.

Törekvés tartalékok—Craiu Iovan Krajuva 0:0. Nagyváradon.

A Venust két mérkőzésre Prágába hívták szeptember 28 és 30-ikára. A két meccset a Slavia rendezi. A Venus a meghívást elfogadta.

Atlétika

Romania ifjúsági bajnokságai iránt, melyet a KAC rendez meg Kolozsvárt most vasárnap, nagy az érdeklődés. Valószínű, hogy a nagy mezőnyben sok rekorddöntés lesz.

Kétkezes hölgygerelyvető világrekordot dobott Münchenben Gehlius kisasszony 62.43 méterrel. (Jobbal 37.56 m., ballal 24.87 m.)

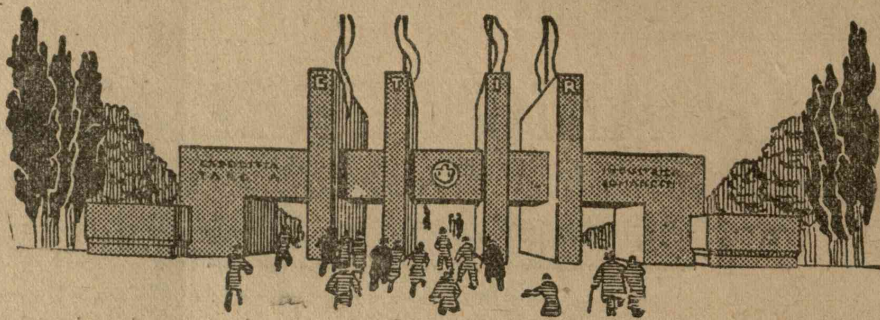
Tenisz

A MAGYAR NEMZETKÖZI TENISZ-BAJNOKSÁG BEFEJEZŐDÖTT

— a külföldi versenyzők győzelmeivel. Az eredmények:

Férfi egyes: 1. Hecht csehszlovák, 2. Tlozinsky lengyel, 3. Gabrovitz magyar és Henkel német. Döntő: 6:2, 6:4, 6:3. Hecht imponáló stílusban győzött. Az elődöntőben: Tlozinsky—Gabrovitz 8:6, 6:1, 8:6. Hecht—Henkel 6:3, 6:1, 6:2.

Vegyes páros: 1. Hecht cseh, O. Baitrock

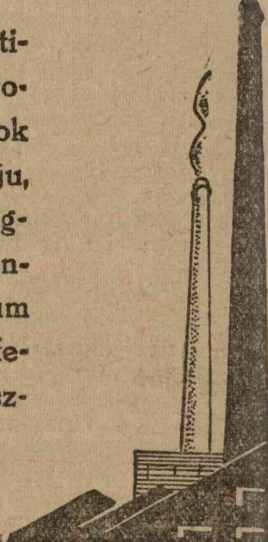
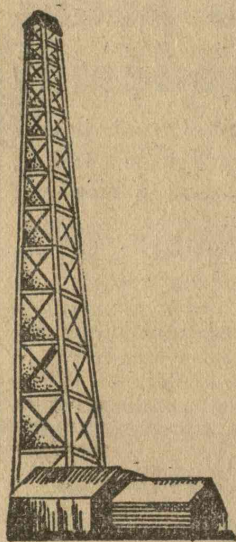
Szombaton, 1934. szeptember 15-én nyílik meg

A ROMÁN IPAR MINTAVÁSÁRA A PARCUL CAROL-BAN

E. T. I. R.

Az egész román ipar demonstrációja. Nem fog hiányozni semmi sem abból, amit termelnek, különösen a román iparban.

Képviselve van a repülőgépek, mozdonyok, vagonok legújabb típusai, a vasipar gyártmányai a legkönnyebbtől a legnehezebbekig, továbbá a nehéz- és mechanikai ipar, az összes élelmiszer gyártmányok változatai, a fa- és bútorigar, celulozeipar, papir- és nyomdaipar, a gyapjú, gyapott és selyemszövés a legrégebbi román ipartól, a timárságtól a legváltozatosabb bőrárak és lábbelikig, a vegyipar gyártmányai a jelentékeny üvegipartól az ország értékes égési termékeiig, szén, petróleum és változatai, mindezt bemutatja a mintavásár közönségének és nem felejtődnek ki a művészi és háziipari cikkek, melyek méltó helyeiken lesznek kiállítva.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Oriási gyümölcsös ananász, számoça-palánt száza 50, ezre 400 lei. Hollandiai jácint, tulipán, óriási árvácska palánt, cserépvirágokról olesó árajánlattal szolgál Kertészet, Hoghiz. 14533

Hidraulikus olajprést és egy 21. „Ganz”-hengeszéket keresek vételre. Eladok 50 HP. indikált féltábil gőzgépet. Követitőket díjazom. Ing. Elias Győző, Timisoara IV. Bulev. Duca 27. 14337

Eladó valódi zsolnai antik, gyönyörű két cserépkályha. Bognárné, Oradea, Str. A. Lazar 5. 14655

Állást keres

25 éves zöldség- és virágtermelő kertész állást keres. Iles Miklós, Ploesti, Str. Juon Bob 50. 14503

Fiatallat urind házvezetőnő állást keres. Megkereséseket „Szorgalmas” jeligével a kiadó továbbítja. 14662

Felső kereskedelmivel állást keresek. Román, német nyelvre tanitok. Boriska, Agárbiolu 12.

Állást nyer

Két nagy utcai szoba, különbejáratú és előszobával kiadó. Irodai célokra igen alkalmas. Brassó, Kórházszov 12. Fajtiszta, gyönyörű szentbernáthyi kutyakölykek eladók, Vajna Olga, Str. Regele Carol 9. Brassó. 14664

Ica magyar, 2. Henkel, Schomburkné németek. 3. Gabrovitz, gr. Szapary magyarok és Zichy gr. Schréderne magyarok. Döntő: 7:5, 6:3.

Női egyes: 1. Schomburkné német, 2. Krauss osztrák, 3. Schréderne magyar és Baumgarten magyar. Döntő: 6:2, 6:2.

Női páros bajnokság: 1. Schréderne, Paksyné magyarok, Travers angol, Szapary gr. magyar 10:8, 6:3.

Férfipáros: 1. Hecht, Casc a csehek, 2. Hengel, Lund németek. Döntő: 7:5, 1:6, 7:5, 6:3.

AMERIKA NEMZETKÖZI BAJNOKSÁGAI NAGY MEGLEPETÉST HOZTAK

— a teljesen ismeretlen nevű Faibleman kverte Lottot 2:6, 6:1, 3:6, 6:4, 6:4 arányban. A magyar származású Mako, aki jelenleg a legjobb amerikai ifjúsági játékos Allisontól esett ki 6:3, 2:6, 6:1, 6:2-ös eredménnyel. Az elődöntőben az angol Perry simán verte Faiblemant — 6:2, 6:1, 6:2-vel. A cseh Menzelt az amerikai Parker győzte le 3:6, 7:5, 6:3, 6:2 arányban. A döntőbe Allison került egyik oldalon, míg a másikon a Perry—Kyrbi (Délafrika) találkozóját győztése jut be.

Papp Imre és Papp Imréné nyerték végleg a CsSK legjobb férfi és női játékosai számára kiírt Cristescu serleget. A kitünően játszó házaspár szerepelt a legjobban az ideai csikszeredai versenyeken.

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. DAVID GYORGY féle nagy

KÉZI SZÓTÁR

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Román-Magyar rész füze 60. — II Magyar-Román rész füze 60. — a két rész együtt kötve egész vászon kötésben 150. — lei; díszes félbőr kötésben 240. — lei

LILIPUT ZSEBSZÓTÁR

2 rész ára 60. — lei

Kapható minden könyvkereskedésben. Kiadta a BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

UJRA KAPHATÓ

Dr. CHERESTESIU és DERI GYULA tanárok által szerkesztett

ROMÁNUL

100 újságciikk, élecek és képek alapján című nyelvtan. A 368 oldalas könyv ára 150 lei. Postai szállítással, utánvétellel 175 lei. Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályán,

Brassóban, Kapu-utca 56-58. Bukarestben: Strada Mina 9 szám alatt.

MEGÉRKEZETT JENNY

a híres grafológus és fizionomista,

aki egyetlen tekintettel a szembe és írása alapján azonnal feltedi életének összes titkait.

Csak rövid ideig fogad Brassóban 9-1 és 3-8

óra között az Alsó-Villa-u. 1 sz. alatt (csirkeplac) földszint.